

Univerza v Mariboru

UNIVERZA V MARIBORU
PRAVNA FAKULTETA

Magistrsko delo

ZAČASNE ODREDBE V SPORIH GLEDE
NEVELJAVNOSTI SKLEPOV SKUPŠČINE

September, 2018

Sara Mernik

Univerza v Mariboru

UNIVERZA V MARIBORU
PRAVNA FAKULTETA

Magistrsko delo

ZAČASNE ODREDBE V SPORIH GLEDE
NEVELJAVNOSTI SKLEPOV SKUPŠČINE

Avtorica: Sara Mernik

Mentorica: prof. dr. Vesna Rijavec

September, 2018

Zahvala

Zahvaljujem se mentorici prof. dr. Vesni Rijavec za sprejeto mentorstvo in navdihujoča predavanja tekom študija.

Iz srca se zahvaljujem staršem in sestri za neizmerno podporo v vseh pogledih mojega življenja.

Iskrena hvala vsem prijateljem, za nepozabna študijska leta.

KAZALO

ZAČASNE ODREDBE V SPORIH GLEDE NEVELJAVNOSTI SKLEPOV SKUPŠČINE.....	III
POVZETEK.....	III
TEMPORARY INJUNCTIONS IN DISPUTES ON INVALIDITY OF GENERAL MEETING'S DECISIONS	IV
ABSTRACT.....	IV
1. UVOD.....	1
2. ZAČASNA ODREDBA	4
2.1. Splošno	4
2.2. Pristojnost sodišč	5
2.2.3. Sodna pristojnost	5
2.2.4. Stvarna pristojnost	5
2.2.5. Krajevna pristojnost	6
2.2. Zavarovalne in regulacijske začasne odredbe	7
3. REGULACIJSKA ZAČASNA ODREDBA	9
3.1. Splošno	9
3.2. Materialnopravni pogoji	10
3.2.1. Verjetnost, da terjatev obstaja ali da bo nastala.....	10
3.2.2. Pogoji poleg obstoja terjatve	13
3.3. Reverzibilnost	16
4. POSTOPEK ZA IZDAJO ZAČASNE ODREDBE	17
4.1. Uvedba postopka za izdajo začasne odredbe	17
4.2. Sklep o začasni odredbi.....	17
4.2.1. Izvršitev sklepa o začasni odredbi	18
4.3. Zaznamba začasne odredbe v sodnem registru	18
4.3.1. Vpis v register.....	18
4.3.2. Izbris iz registra	19
4.4. Trajanje in prenehanje začasne odredbe	20
4.5. Ugovor zoper sklep o začasni odredbi.....	21
4.6. Pritožba zoper sklep o začasni odredbi.....	23
5. SPORI PO ZAKONU O GOSPODARSKI DRUŽBAH	24
5.1. Splošno	24

5.1.1. Nepravdni postopki	25
5.1.2. Pravdni postopki	27
5.2. Začasne odredbe za zavarovanje zahtevkov delničarjev oziroma družbenikom v zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine.....	28
5.2.1. Ničnost sklepa skupščine	29
5.2.2. Izpodbojnost sklepa skupščine.....	31
5.2.3. Posebni primeri ničnosti in izpodbojnosti sklepov skupščine	32
5.2.4. Začasne odredbe v zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine	33
5.2.5. Začasne odredbe – prepoved vpisa sklepa skupščine v sodni register	40
6. PRIMERJALNOPRAVNI VIDIK	42
6.1. Splošno	42
7. SKLEP	44
8. BIBLIOGRAFIJA	47
8.1. Literatura	47
8.2. Viri	49
8.3. Sodna praksa	50

ZAČASNE ODREDBE V SPORIH GLEDE NEVELJAVNOSTI SKLEPOV SKUPŠČINE

UDK: 347.994.2(043.3)

POVZETEK

Dolgotrajni sodni spori povzročajo negotovost pri vsakodnevnem poslovanju gospodarskih družb. Slovenski pravni red zato določa sredstva zavarovanja, med njimi tudi začasno odredbo. V nalogi je podrobno predstavljen institut regulacijskih začasnih odredb. Slednje nimajo običajne zavarovalne narave temveč ureditveno. Z regulacijsko začasno odredbo se začasno uredijo pravna razmerja med udeleženci glavnega postopka. Temelj za uveljavitev takšnih začasnih odredb je pri nas postavilo Ustavno sodišče RS. Ustavno sodišče RS je ubralo glede regulacijskih začasnih odredb restriktiven pristop do pogojev, nujnih za uporabo regulacijske začasne odredbe. Ti so zakonsko in nezakonsko določeni, prvi zakonsko določeni je verjetnost, da terjatev obstaja ali da bo nastala, nato pa je potrebno izkazati še obstoj eno izmed treh alternativno določenih zakonskih predpostavk. Te so nevarnost, da bo uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena ali da je odredba potrebna, da se prepreči uporaba sile ali nastanek težko nadomestljive škode ali da dolžnik z izdajo začasne odredbe, če bi se tekom postopka izkazala za neutemeljeno, ne bi utrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaje začasne odredbe nastale upniku. Zadnji pogoj, je pogoj reverzibilnosti, ki ga je postavilo Ustavno sodišče. Z regulacijskimi začasnimi odredbami se zavarujejo zahtevki delničarjev kadar je sklep skupščine domnevno neveljaven. Sklep skupščine je korporacijskopravni akt, s katerim skupščina ureja voljo družbe in njeno poslovanje. Sklep skupščine pa je zaradi kršitev zakonskih določb velikokrat ničen ali izpodbojen. Upniki lahko uveljavljajo ničnost ali izpodbijajo sklep skupščine le sodno. Vendar pa je zaradi dolgotrajnih sodnih postopkov potrebno stanje do izida pravnomočne sodne odločbe začasno urediti. V takšnih primerih se lahko zgodi, da družba tudi več let posluje na podlagi neveljavnega sklepa skupščine. V izogib temu lahko sodišče izda regulacijsko začasno odredbo s katero dolžniku naloži opravo določenih ravnanj oziroma vzdržanje določenih ravnanj. S tem začasno zavaruje stanje, do pravnomočnosti sodne odločbe o glavni zadevi, na katero se začasna odredba nanaša.

Ključne besede: začasna odredba, regulacijska začasna odredba, sklep skupščine, neveljavnost sklepa skupščine, ničnost sklepa skupščine, izpodbojnost sklepa skupščine.

TEMPORARY INJUNCTIONS IN DISPUTES ON INVALIDITY OF GENERAL MEETING'S DECISIONS

UDK: 347.994.2(043.3)

ABSTRACT

Long lasting disputes cause uncertainty in the day-to-day operations of companies. Therefore, the Slovenian legal order provides means of insurance, among them also temporary injunctions. The regulatory temporary injunction temporarily regulates the legal relations between the participants in the main procedure. The Constitutional Court of the Republic of Slovenia gave life to regulatory temporary injunctions. The Constitutional Court of the Republic of Slovenia has taken a restrictive approach to the conditions necessary for the application of the regulatory temporary injunction. The conditions are provided by the law and by the judgement of the Constitutional Court. The first provision provided by the law is the probability that the claim exists or will exist. Together with this condition the creditor must prove also one of three alternatively defined conditions provided by the law. These are the risk that the enforcement of the claim will be rendered impossible or impeded, or that the order is necessary in order to prevent the use of force or the occurrence of hardly replaceable damage, or if the debtor, would not have suffered serious negative consequences by issuing an temporary injunction, comparing to the consequences that would burden the creditor without issuing a temporary injunction, if such injunction is during the proceeding proven unfounded. The last condition, which is provided by the Constitutional Court decision is a condition of reversibility. Regulatory temporary injunction protects the claims of shareholders when the decision of the General Meeting is invalid. The decision of the General Meeting is a corporate law act with which the General Meeting regulates the company's will and its business. The decision of the General Meeting is often null and void due to violations of legal provisions. Creditors may invoke invalidity or challenge the decision of the General Meeting only in front of the court. However, due to long lasting legal proceedings, the state of affairs must be regulated temporarily, until the outcome of a final decision of the court. In such cases, the company may also operate for several years on the basis of an invalid decision of the General Meeting. In order to avoid this, the court may issue a regulatory temporary injunction ordering the debtor to perform certain actions or to abstain from certain actions. By doing so, the court temporarily secures the situation until the decision in the case to which the temporary injunction relates becomes final.

Key words: temporary injunction, regulatory temporary injunction, general meeting's decision, invalidity of the general meeting's decision, annulment of the general meeting's decision, voidability of the general meeting's decision.

1. UVOD

Dolgo časa trajajoči sodni spori, povzročajo strankam postopka določeno stopnjo negotovosti. To še toliko bolj velja, kadar so stranke sodnega postopka gospodarski subjekti, ki zaradi vsakodnevnega poslovanja ne morejo trpeti dalj časa trajajoče stanje negotovosti. Da se zavaruje njihov položaj, slovenski pravni red nudi sredstva zavarovanja. Namreč, upniško-dolžniško razmerje je razmerje, v katerem se nemalokrat znajdemo brez zaupanja do druge stranke. Položaj upnika je namreč dostikrat precej neugoden oziroma vsaj navidez slabši od dolžniškega. Takšnemu položaju pritiče kar nekaj tveganja, to tveganje pa postane še izrazitejše v teku pravde. V ta namen je pravo izoblikovalo institut začasnih odredb.

Kot nekako izhaja že iz naracije na začetku, lahko ugotovimo, da sočasne odredbe sredstvo zavarovanja. Ureja jih Zakon o izvršbi in zavarovanju¹ (v nadaljevanju ZIZ). Navkljub dejstvu, da sočasne odredbe urejene v poglavju zavarovanj, pa so močno povezane tudi s tekom in vsebino pravnega postopka.² Klasična funkcija začasne odredbe, tj. zavarovanje prihodnje uveljavitve sodne odločbe, je z razvojem časa namreč postala premalo. Da je sistem zagotovil zgolj neovirano izvršbo, ni bilo več zadosti. Zaradi dolgotrajnih sodnih postopkov je postalo nevarno tudi stanje med ljudmi do odločitve o njihovih zahtevkih. Udeleženci spora se mnogokrat namreč niso sposobni dogovoriti o njihovih medsebojnih razmerjih niti začasno. Zaradi tega je v sporih prišlo do negativnih posledic, ki so oslabile učinkovitost pravnega varstva. V sodni praksi se je zato pokazala potreba po ureditvi spornega pravnega razmerja za določen čas, do končne rešitve.³

Za namene te magistrske naloge je zato potrebna jasna razločitev med pojmom zavarovalnih in pojmom regulacijskih začasnih odredb. Temelj za uveljavitev kategorije regulacijskih začasnih odredb je pri nas postavilo Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju Ustavno sodišče), saj regulacijske začasne odredbe v zakonu niso izrecno urejene. Pri izdajanju takšnih začasnih odredb je potreben restriktiven pristop, to je z njihovo omejitvijo na izjemne primere in ob upoštevanju strogih pogojev.⁴ V nadaljevanju bo zato regulacijska začasna odredba podrobneje predstavljena, predvsem s stališča sodne prakse, saj je kot že omenjeno predpisi instituta eksplicitno ne urejajo.

---

¹ Uradni list RS, št. 51/1998, 72/1998 - skl. US, 11/1999 - odl. US, 89/1999 - ZPPLPS, 11/2001 - ZRacS-1, 75/2002, 87/2002 - SPZ, 70/2003 - odl. US, 16/2004, 132/2004 - odl. US, 46/2005 - odl. US, 96/2005 - odl. US, 17/2006, 30/2006 - odl. US, 69/2006, 115/2006, 93/2007, 121/2007, 45/2008 - ZArbit, 37/2008 - ZST-1, 28/2009, 51/2010, 26/2011, 14/2012, 17/2013 - odl. US, 45/2014 - odl. US, 58/2014 - odl. US, 53/2014, 50/2015, 54/2015, 76/2015 - odl. US, 11/2018.

² Povzeto po N. Pogorelčnik Vogrinc, *Zčasne odredbe v civilnih sodnih postopkih*, GV Založba, Ljubljana, 2015, str. 110 (v nadaljevanju: Pogorelčnik Vogrinc).

³ Pogorelčnik Vogrinc, str. 110.

⁴ Povzeto po jedru Sklepa VSC Cp 974/2007, z dne 26. 6. 2008.

Z uporabo regulacijski začasnih odredbe se zavarujejo zahtevki delničarjev oziroma družbenikov v zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine. Sklep skupščine je korporacijski pravni akt s katerim skupščina delniške družbe oblikuje voljo družbe. S sklepom skupščine se torej odloča glede družbine organizacije, poslovanja in dela. Veljavnost samega sklepa skupščine je podvržena strogim zakonskim pravilom. Kaj hitro se lahko zgodi, da je veljavnost sklepa skupščine postavljena pred sodno presojo. Upniki tako lahko uveljavljajo ničnost sklepa skupščine, če je podan kateri izmed ničnostnih razlogov, ki jih določa zakon ali pa izpodbijajo sklep skupščine, v primeru obstoja izpodbojnega razloga. Ker sodni postopki v zvezi z uveljavljanjem ničnosti ali izpodbijanjem sklepa skupščine trajajo zelo dolgo, lahko dolžnik v vmesnem času napravi težko nadomestljivo škodo. V preprečitev tega, imajo upniki na voljo regulacijsko začasno odredbo, s katero sodišče dolžniku prepove opravo določenih ravnanj ali naloži opustitev določenih ravnanj.

V magistrski nalogi bo najprej predstavljena začasna odredba in ločitev med zavarovalno in regulacijsko začasno odredbo. Prav tako bo predstavljena pristojnost sodišč, ki izdajo začasno odredbo. Nadalje sledijo pogoji za izdajo regulacijske začasne odredbe in sam postopek izdaje. Pri tem bo predstavljen sklep o začasni odredbi in zaznamba sklepa o začasni odredbi v sodnem registru, nato pa še trajanje in prenehanje začasne odredbe in ugovor zoper sklep. Ta magistrska naloga se osredotoča na začasne odredbe v zvezi s spori glede neveljavnosti sklepov skupščine, zato bodo predstavljeni spori po Zakonu o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: ZGD-1)⁵ in njihove značilnosti ter narava sklepa skupščine. Nato bo predstavljena ničnostni sklepov skupščine in ničnostni razlogi, ter izpodbojnost sklepa skupščine in izpodbojni razlogi. Temu sledijo začasne odredbe v zvezi z ničnostjo in izpodbojnostjo sklepa skupščine, nato pa še začasne odredbe v zvezi s prepovedjo vpisa sklepov skupščine v sodni register. Za namene te magistrske naloge bo obravnavana sodna praksa višjih sodišč s področja začasnih odredb v sporih glede neveljavnosti sklepov skupščine. Na koncu bo še primerjalno pravni vidik, kjer bo slovenska ureditev regulacijske začasne odredbe primerjana z avstrijsko in hrvaško ureditvijo.

Cilji te magistrske naloge so ugotoviti kako restriktivna je sodna praksa pri izdaji začasnih odredb v sporih glede neveljavnosti sklepov skupščine in ali je možna izdaja začasne odredbe za prepoved vpisa sklepa skupščine v sodni register.

Teze:

- Sodna praksa je restriktivna glede izdaje začasnih odredb v zvezi s spori glede neveljavnosti sklepov skupščine.
- Izdaja začasne odredbe za prepoved vpisa sklepa skupščine v sodni register ni možna.

---

⁵ Uradni list RS, št. 42/2006, 60/2006 - popr., 26/2007 - ZSDU-B, 33/2007 - ZSReg-B, 67/2007 - ZTFI, 10/2008, 68/2008, 42/2009, 33/2011, 91/2011, 100/2011 - skl. US, 32/2012, 57/2012, 44/2013 - odl. US, 82/2013, 55/2015, 15/2017.

Metoda dela za doseganje zastavljenih ciljev magistrske naloge je metoda deskripcije, s katero bo opredeljena regulacijska začasna odredba, spori po ZGD-1, narava sklepa skupščine, ter ostali (za to magistrsko nalogo) pomembnejši pojmi. Nato bo analizirana sodna praksa višjih sodišč s področja začasnih odredb v sporih glede nevaljanosti sklepov skupščine.

2. ZAČASNA ODREDBA

2.1. Splošno

Začasna odredba je časovno omejeno sredstvo zavarovanja, katerega namen je ohraniti obstoječe stanje ali ustvariti novo začasno stanje, zato da se ne izjalovi uspeh sodnega postopka, v katerem upnik uveljavlja svojo terjatev oziroma uspeh bodoče izvršbe ter da se prepreči nastanek hujših škodljivih posledic in grozeče nasilje. V prvem primeru gre za zavarovalne odredbe, v drugem pa za regulacijske odredbe za zavarovanje nedenarne terjatve.⁶

Z začasno odredbo se začasno uredijo pravna razmerja med udeleženci glavnega postopka in prizadetimi tretjimi, ob upoštevanju in tehtanju nasprotujočih si interesov strank.⁷ ZIZ v 267. členu določa, da se začasna odredba lahko izda pred uvedbo sodnega postopka, med postopkom in tudi po koncu postopka, vse dokler niso podani pogoji za izvršbo.⁸ Značilnosti začasne odredbe so hitrost, vezanost na določen postopek in prepoved odločanja o sami stvari ter začasnost. Gre za hitro vmesno sodno odločitev, pri čemer ima hitrost prednost pred materialno resnico, zato sodišče odloča že na podlagi verjetnosti obstoja terjatve⁹ in razlogov za izdajo začasne odredbe. Začasno odredbo je možno predlagati le v povezavi s konkretnim glavnim zahtevkom, za katerega je treba izkazati verjetnost, da je utemeljen, hkrati pa odredba ne sme vplivati na sam izid glavnega postopka.¹⁰

Trajanje začasne odredbe je določeno z rokom, ki ga postavi sodišče.¹¹ Pogoji za izdajo začasne odredbe se razlikujejo glede na vrsto same odredbe. Za denarne terjatve je poleg verjetnosti obstoja terjatve potrebna še subjektivna nevarnost za izvedbo izvršbe ali dejstvo, da bi dolžnik s predlagano odredbo pretrpel le neznatno škodo. Za nedenarne terjatve pa je poleg verjetnosti obstoja terjatve potrebno izkazati še objektivno nevarnost za izvedbo izvršbe ali dejstvo, da bi dolžnik s predlagano odredbo pretrpel le neznatno škodo, ali nevarnost uporabe sile, ali nastanka težko nadomestljive škode, ali da dolžnik z izdajo začasne odredbe, če bi se v postopku izkazala za neutemeljeno, ne bi pretrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaje začasne odredbe prizadele upnika.¹²

---

⁶ Povzeto po V. Rijavec, *Civilno izvršilno pravo*, GV Založba, Ljubljana, 2003, str. 260, (v nadaljevanju: Rijavec).

⁷ Prav tam, str. 260.

⁸ 267. člen ZIZ.

⁹ Standard verjetnosti je dosežen, ko je razlogov za nek sklep več, kot tistih, ki kažejo nasprotno.

¹⁰ Povzeto po Rijavec, str. 261-262.

¹¹ Prav tam, str. 261-262.

¹² Povzeto po Rijavec, str. 263.

2.2. Pristojnost sodišč

2.2.3. Sodna pristojnost

ZIZ ne ureja sodne pristojnosti,¹³ zato se v skladu s 15. členom ZIZ smiselno uporabijo določbe Zakona o pravdnem postopku (v nadaljevanju: ZPP).¹⁴ V skladu s 17. členom ZPP je za odločanje o začasni odredbi pristojno sodišče. Če bo pri sodišču vložen predlog za izdajo začasne odredbe, ki ne spada v sodno pristojnost, bo takšen predlog na podlagi 18. člena ZPP zavržen.¹⁵ Gre za primer, kadar je za odločitev o zadevi pristojen drug državni organ (upravni organ) ali kadar je za odločitev pristojno tuje sodišče.¹⁶

2.2.4. Stvarna pristojnost

V skladu s 5. členom ZIZ je za izdajo začasne odredbe stvarno pristojno okrajno sodišče, če zakon ne določa drugače. Vendar pa to velja zgolj za izdajo začasne odredbe, preden je bil uveden pravdni postopek,¹⁷ ali kadar je tudi za pravdni postopek pristojno okrajno sodišče. Če je že uveden pravdni ali kakšen drug postopek, je za odločitev o predlogu za izdajo začasne odredbe v skladu z 4. odstavkom 266. člena ZIZ pristojno sodišče, pred katerim teče postopek.¹⁸

Če gre za zadevo iz pristojnosti specializiranih sodišče, kot sta delovno in socialno ali upravno sodišče, bo redno sodišče stvarno nepristojno za odločanje o predlogu za izdajo začasne odredbe.¹⁹

---

¹³ Tako tudi T. Zima, *Začasne odredbe (v civilnih sodnih postopkih)*, Odvetniška šola, 5. in 6. april 2002, Odvetniška zbornica Slovenije, Portorož, 2002, str. 31 (v nadaljevanju: Zima).

¹⁴ Uradni list RS, št. 26/1999, 96/2002, 110/2002 - ZDT-B, 58/2003 - odl. US, 2/2004, 2/2004 - ZDSS-1, 69/2005 - odl. US, 90/2005 - odl. US, 43/2006 - odl. US, 52/2007, 45/2008 - ZArbit, 45/2008, 111/2008 - odl. US, 121/2008 - skl. US, 57/2009 - odl. US, 12/2010 - odl. US, 50/2010 - odl. US, 107/2010 - odl. US, 75/2012 - odl. US, 76/2012 - popr., 40/2013 - odl. US, 92/2013 - odl. US, 6/2014, 10/2014 - odl. US, 48/2014, 48/2015 - odl. US, 6/2017 - odl. US, 10/2017, 32/2018.

¹⁵ Tako tudi M. Šipec, N. Plavšak, M. Klampfer, T. Jerovšek, J. Čebulj, *Začasne odredbe v civilnih sodnih postopkih, postopkih pred delovnimi in socialnimi sodišči, upravnimi sodišči, ustavnim sodiščem ter v upravnem postopku*, GV Založba, Ljubljana, 2001, str. 207 (v nadaljevanju: Šipec et al.).

¹⁶ Podrobneje o tem Šipec et al., str. 208-213.

¹⁷ Prvi odstavek 266. člena ZIZ.

¹⁸ Tako tudi Šipec et al., str. 214.

¹⁹ Več o tem Šipec et al., str. 213-217.

2.2.4.1. Izjema glede stvarne pristojnosti v gospodarskih sporih

Zakon o sodiščih (v nadaljevanju: ZS)²⁰ v 5. točki II. odstavka 101. člena določa, da je za sojenje v civilnih zadevah oziroma odločanje na prvi stopnji o predlogih za izdajo začasnih odredb vloženih pred začetkom spora, o katerem bo sodišče odločalo po pravilih v gospodarskih sporih, oziroma zadevah, v katerih je dogovorjena arbitražna pristojnost ter o predlogih za izdajo začasnih odredb v zadevah v zvezi z intelektualno lastnino pristojno okrožno sodišče.

2.2.5. Krajevna pristojnost

Krajevna pristojnost je odvisna od vrste začasne odredbe, ki jo izbere upnik. Krajevno pristojnost ureja 266. člen ZIZ. Prvi odstavek določa, da kadar pravnici ali kakšen drug sodni postopek še ni uveden, »je za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo in za samo zavarovanje krajevno pristojno sodišče, ki bi bilo pristojno za odločitev o predlogu za izvršbo.«²¹ Tako se krajevna pristojnost veže na pravila o pristojnosti iz izvršilnega postopka²² in s tem uporabo pravil ZIZ za določitev pristojnega sodišča.

V primeru, ko je že uveden pravnici ali kakšen drug sodni postopek, je za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo pristojno sodišče, pred katerim teče postopek.²³ V tem primeru pa se pravila o pristojnosti za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo vežejo na pravila o pristojnosti v pravnem postopku²⁴ in s tem uporabo pravil ZPP za določitev krajevne pristojnosti.

Za odločitev o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo v zakonskih sporih, v sporih iz razmerij med starši in otroki ter na podlagi zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini, drugi in tretji odstavek 266. člena ZIZ določata, da je pristojno okrožno sodišče, ki bi bilo pristojno za postopek.

Izključno krajevno pristojnost Okrožnega sodišča v Ljubljani za odločanje v sporih o pravicah intelektualne lastnine na prvi stopnji, določa drugi odstavek 103. člena ZS. V zvezi s 101. členom ZS je tako za odločanje o predlogu za zavarovanje z začasno odredbo v sporih o pravicah intelektualne lastnine krajevno pristojno Okrožno sodišče v Ljubljani.

---

²⁰ Uradni list RS, št. 19/1994, 45/1995, 38/1999, 26/1999 - ZPP, 28/2000, 26/2001 - PZ, 67/2002 - ZSS-D, 110/2002 - ZDT-B, 56/2002 - ZJU, 73/2004, 72/2005, 127/2006, 49/2006 - ZVPSBNO, 67/2007, 45/2008, 96/2009, 86/2010 - ZJNepS, 33/2011, 75/2012, 63/2013, 17/2015, 23/2017 - ZSSve, 22/2018 - ZSICT.

²¹ Prvi odstavek 266. člena ZIZ.

²² Tako tudi Šipec et al., str. 216.

²³ Četrti odstavek 266. člena ZIZ.

²⁴ Tako tudi Šipec et al., str. 217.

2.2. Zavarovalne in regulacijske začasne odredbe

Ločiti je treba med zavarovalnimi²⁵ in regulacijskimi začasnimi odredbami. Z zavarovalnimi začasnimi odredbami se zavaruje denarna terjatev. Te ureja 270. in 271. člen ZIZ. Za zavarovanje nedenarnih terjatev pa se uporabijo regulacijske oz. ureditvene začasne odredbe. Zavarovanje nedenarnih terjatev sicer urejata 272. in 273. člen ZIZ, vendar je njihova ureditev nekoliko bolj zapletena.²⁶

Klasična funkcija začasne odredbe izkazuje, da je začasno odredba eno izmed sredstev²⁷ zavarovanja, namen katerega je zavarovati še neizvršljiv zahtevek.²⁸

Do ustavne odločbe Up-275/97,²⁹ izhajajoče iz leta 1998, je prevladovalo stališče, da se ta z začasno odredbo zavaruje na način, da se zagotovi možnost kasnejše izvršbe (tj. zavarovalne začasne odredbe), vsekakor pa se začasna odredba ni smela prekrivati s tožbenim zahtevkom, to bi namreč pomenilo, da bi bila upnikova terjatev izpolnjena pred materialnopravno odločitvijo o glavnem zahtevku. Takšna začasna odredba bi namreč že nakazala na odločitev o glavni stvari, s čimer bi sredstvo zavarovanja nadomestilo redni pravdni postopek. Predčasna izpolnitev terjatve pa bi povzročila potencialno nemožnost vzpostavitve stanja pred izdano začasno odredbo v primeru morebitne zavrnitve upnikovega tožbenega zahtevka. Domnevnemu dolžniku, za katerega se je med sodnim postopkom izkazalo, da ni dolžnik, bi bila povzročena enaka škoda kot je bila z začasno odredbo odvrnjena s predlagatelja.³⁰ Sodišča so takšne situacije vztrajno zavračala, vse dokler ni že omenjena odločba ustavnega sodišča razširila dotedanje dojemanje začasnih odredb.³¹

Iz dejanskega stanja zadevne odločbe izhaja, da je pritožnica z ustavno pritožbo izpodbijala sklep višjega sodišča o zavrnitvi predloga za izdajo začasne odredbe. Pritožnica je v ustavni pritožbi navedla, da so pogoji za izdajo začasne odredbe izpolnjeni zaradi grožnje pred nenadomestljivo škodo. Oporekala je stališču višjega sodišča o nedopustnosti pokrivanja vsebine začasne odredbe z vsebino zahtevka. Izpodbijani sklep temelji na pravnem stališču (ki je bilo v sodni praksi kljub delnim odstopom uveljavljeno), da se vsebina začasne odredbe v nobenem primeru, razen če gre za začasne odredbe po posebnih predpisih, ne sme pokrivati z vsebino zahtevka. Ustavno sodišče je v zadevi moralo odgovoriti na vprašanje, ali je to pravno stališče oziroma takšna razlaga relevantnih določb bivšega Zakona o izvršilnem postopku (v

²⁵ Podrobneje o tem glej A. Dežman, Izdaja začasne odredbe za zavarovanje denarne terjatve, v *Pravna praksa*, 2010, št. 36, str. 8, primerjaj z M. Đorđević, Začasne odredbe po zakonu o izvršbi in zavarovanju, v *Pravna praksa*, 1998, št. 23, str. I-IV.

²⁶ Povzeto po Šipec et al., str. 73.

²⁷ 240. člen ZIZ.

²⁸ Povzeto po Rijavec, str. 227.

²⁹ Up-275/97, z dne 16. 7. 1997.

³⁰ Povzeto po N. Pogorelčnik Vogrinc, Regulacijske začasne odredbe, Zbornik znanstvenih razprav, Pravna fakulteta Ljubljana, l. 73 (2013), str. 135 (v nadaljevanju Pogorelčnik Vogrinc I).

³¹ Pogorelčnik Vogrinc I, str. 136.

nadaljevanju ZIP)³² v skladu z določbami Ustave o človekovih pravicah. Ustavno sodišče je v 12. točki obrazložitve zadevne odločbe zapisalo:

“Ustava v 23. členu zagotavlja pravico do sodnega varstva pravic. Pravica do izdaje začasne odredbe kot sredstva zavarovanja iz te ustavne določbe neposredno ne izhaja. Vendar pa je potrebno upoštevati, da ni namen Ustave, da bi človekove pravice priznala zgolj formalno in teoretično, pač pa je ustavna zahteva, da mora biti zagotovljena možnost učinkovitega in dejanskega izvrševanja človekovih pravic. Eden izmed vidikov učinkovitosti pravice do sodnega varstva pa je tudi zagotovitev ustreznih procesnih sredstev, ki preprečujejo, da bi v času postopka pred sodiščem prišlo do ravnanj, ki bi povzročila, da sodno varstvo ne bi več moglo doseči svojega namena. Sodno varstvo pa svojega namena med drugim očitno ne more več doseči tudi v primeru, če osebi, ki to sodno varstvo zahteva, že v teku sodnega postopka nastane nenadomestljiva škoda. Sodno varstvo po nastanku nenadomestljive škode vsaj v tem delu ne more biti več ne učinkovito in ne smiselno. Obravnavane zakonske določbe o dopustnosti začasnih odredb za preprečitev nastanka nenadomestljive škode torej neposredno služijo ustavni zahtevi po zagotavljanju učinkovitosti pravice do sodnega varstva. Kot je bilo obrazloženo zgoraj, pa je v določenih primerih nenadomestljivo škodo mogoče preprečiti le, če je vsebina predloga začasne odredbe enaka kot vsebina tožbenega zahtevka. Takšna razlaga čl. 263 ZIP, po kateri se vsebina začasne odredbe nikoli ne sme pokrivati z vsebino tožbenega zahtevka, je zato v nasprotju z ustavno pravico do sodnega varstva po 23. členu Ustave.”³³

Iz obrazložitve Ustavnega sodišča je več kot razvidna odločna uveljavitev stališča,³⁴ da je potrebno zavarovanje terjatve tudi že med samim postopkom, tj. z začasno ureditvijo spornega razmerja - z regulacijsko začasno odredbo. Razlaga, da v ustavno pravico do sodnega varstva spada tudi pravica do začasnega sodnega varstva, je v upnikovo korist. Začasna odredba, ki ureja sporno razmerje, je namreč lahko izdana brez predhodne kontradiktornosti.³⁵ Ustavno sodišče je tudi odločilo, da se vsebina začasne odredbe lahko prekriva z vsebino samega tožbenega zahtevka.³⁶

Ker je regulacijske začasne odredbe “postavila na noge” šele ustavna odločba, uredil pa jih ni ne ZIP, ki je obstajal še v času izdaje zadevne ustavne odločbe, ne ZIZ, ki je bil sprejet dan po izdaji te odločbe, uporabo te začasne odredbe spremlja veliko nejasnosti.³⁷

³² Uradni list SFRJ, št. 20/1978, 6/1982, 74/1987, 57/1989, 83/1989, 20/1990, 27/1990, Uradni list RS/I, št. 17/1991 - ZUDE, Uradni list RS, št. 55/1992 - ZVDK, 1/1994 - odl. US, 51/1998 - ZIZ, 72/1998 - skl. US, 11/1999 - odl. US, 32/2000.

³³ 12. točka obrazložitve ustavne odločbe Up-275/97, z dne 16. 7. 1997.

³⁴ To stališče sledi določbi 23. člena URS (pravica do sodnega varstva), saj bi brez izdaje začasne odredbe med postopkom lahko prišlo do ravnanj, ki bi povzročila, da sodno varstvo ne bi več moglo doseči svojega namena.

³⁵ Ustavno sodišče dopušča, da je v postopkih izdaje začasnih odredb mogoča naknadna kontradiktornost - npr. Sklep Up-321/96-3, z dne 15. 1. 1997.

³⁶ Tako tudi Zima, str. 37.

³⁷ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 112.

3. REGULACIJSKA ZAČASNA ODREDBA

3.1. Splošno

Zavarovanje nedenarnih terjatev je zakonsko urejena v 272. in 273. člen ZIZ. Zraven tega, pa področni predpisi še dodatno urejajo regulacijske oz. ureditvene začasne odredbe, ki odstopajo od splošne ureditve. Takšna področja so npr. zakonski spori ter spori iz razmerij med starši in otroki,³⁸ nepravdni postopki,³⁹ spori zaradi kršitve avtorskih in sorodnih pravic,⁴⁰ spori zaradi kršitev pravic industrijske lastnine⁴¹ ter seveda sporih, ki izvirajo iz ZGD-1.⁴² Za regulacijsko začasno ne velja pravilo o nedopustnosti pokrivanja vsebine začasne odredbe in tožbenega zahtevka, kot velja za začasne odredbe za zavarovanje denarnih terjatev.⁴³ Takšna začasna odredba se po mnenju Višjega sodišča v Ljubljani⁴⁴ izda le v primerih, ko je to edini možen način za preprečitev ravnanj, ki bi povzročila, da sodno varstvo več ne bi doseglo svojega namena. Regulacijsko začasno odredbo se tako izda le za začasno ureditev spornega razmerja, da se prepreči nenadomestljiva škoda in da se lahko kljub izdani začasni odredbi v primeru drugačne končne odločitve sodišča, vzpostavi prejšnje stanje, kakršno je bilo pred izdajo začasne odredbe.⁴⁵ Ustavno sodišče je z odločbo Up-275/97 na noge postavilo regulacijsko začasno odredbo, sodna praksa sodišč pa je v luči omenjene odločbe zavzela stališče, da je potrebno pogoje iz 272. člena ZIZ obravnavati strožje.⁴⁶

Regulacijsko začasno odredbo lahko sodišče izda v situaciji, ko:

- sodišče s tem ravna oblikovalno: v primeru gospodarskih sporov⁴⁷ na podlagi določb ZGD-1, ko se predlagajo regulacijske začasne odredbe v zavarovanje zahtevkov delničarjev oziroma družbenikov v zvezi z ničnostjo ali izpodbojnostjo sklepov skupščine; začasne odredbe v povezavi z začasnim odvzemom oziroma omejitvijo

---

³⁸ Takšne regulacijske odredbe so posebnost, saj je z njimi brez dvoma mogoče zavarovati tudi denarne terjatve. Sodna praksa je že pred ustavno odločbo dopuščala takšne odredbe. ZPP v 411. členu določa začasne odredbe za preživljanje otrok in zakonca, za njihovo izdajo pa ne določa posebnih pogojev, ampak se sklicuje na ZIZ. V tem primeru je jasno, da gre za regulacijsko odredbo, saj si tožnik ne prizadeva za izplačilo preživnine po pravnomočnosti sodbe, v kateri mu bo ta prisojena, ampak za preživljanje med samim postopkom. Tako tudi Pogorelčnik Vogrinc, str. 123. Več o tem N. Marolt, Varstvo otrokove koristi v postopku izvršbe in zavarovanja v zadevah glede varstva in vzgoje otrok ter osebnih stikov z otroki, *Pravnik, revija za pravno teorijo in prakso*, letnik 70 (132), št. 1-2, Zveza društev pravnikov Slovenije, Ljubljana, 2015, str. 97-101.

³⁹ 114. člen Zakona o nepravdnem postopku (v nadaljevanju: ZNP). Več o tem Šipec et. al. str. 180-184.

⁴⁰ 170. člen Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (v nadaljevanju: ZASP). Več o tem Šipec et. al., str. 146-154.

⁴¹ 123. člen Zakona o industrijski lastnini (v nadaljevanju: ZIL-1). Več o tem Šipec et. al., str. 154-180 in S. Remškar, Začasne odredbe v pravu industrijske lastnine: pregled sodne prakse, v: Podjetje in delo, 2014, 1, str. 129-152.

⁴² Povzeto po Šipec et. al., str. 73.

⁴³ Več o vezanosti na določen postopek in prepovedi prejuciranja začasne odredbe v Rijavec, str. 261, 262.

⁴⁴ VSL Sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010.

⁴⁵ Tako tudi U. Pavlina, Ureditvene začasne odredbe: pregled sodne prakse, v *Pravna praksa*, 2013, št. 16-17, str. 9.

⁴⁶ Povzeto po V. Rijavec, T. Ivanc, Nova spoznanja na področju začasnih odredb, *Gospodarski subjekti na trgu - aktualna vprašanja gospodarskega prava*, Portorož, 17-19 maj 2012, Pravna fakulteta: Inštitut za gospodarsko pravo, Maribor, 2012, str. 85, 86, (v nadaljevanju: Rijavec, Ivanc).

⁴⁷ Ibid., str. 87.

članskih pravic v zvezi z izključitvijo iz družbe, ki se uveljavlja s tožbo in posledično s pravnomočnostjo sodbe odvzem vseh članskih pravic v družbi;

- se odredba pokriva z namenom, ki je predmet tožbenega zahtevka⁴⁸ ob restriktivnem⁴⁹ tolmačenju pojma “nenadomestljiva škoda”, sila ter ob tehtanju položaja obeh strank, npr. negatorna tožba.^{50 51}

3.2. Materialnopravni pogoji

Upnik mora za izdajo regulacijske začasne odredbe izkazati obstoj pogojev, ki jih sodišče presoja strogo in restriktivno.⁵²

3.2.1. Verjetnost, da terjatev obstaja ali da bo nastala

Obstoj ali prihodnji nastanek terjatve, je pogoj, ki se zahteva za zavarovanje denarnih kot nedennarnih terjatev. Sprva⁵³ je upnik lahko zavaroval le že obstoječe terjatve. ZIZ je upnikov položaj bistveno izboljšal, saj je uvedel spremembo, v skladu s katero lahko upnik začasno odredbo predlaga še preden njegova terjatev do dolžnika sploh nastane.⁵⁴ Zaradi potrebe po hitrem zavarovanju, ima hitrost prednost pred materialno resnico⁵⁵ in se za izdajo začasne odredbe zahteva le izkazana verjetnost obstoja ali nastanka terjatve.⁵⁶ V praksi tako sodišče večinoma presoja na podlagi trditev in dokazov predlagatelja, vendar pa mora ta v predlogu za izdajo začasne odredbe natančno identificirati terjatev.⁵⁷ Verjetnost terjatve sodišče ugotavlja kot predhodno vprašanje, vendar pa ne sme postopati, kot da bi meritorno odločalo o glavni zadevi oziroma prejudicirati odločitve.⁵⁸ Verjetnost je podana, če so razlogi za obstoj določenega dejstva v prednosti pred razlogi proti temu.⁵⁹

---

⁴⁸ Glej poglavje Zavarovalne in regulacijske začasne odredbe.

⁴⁹ “Treba je zagotoviti, da začasne odredbe ne bodo postale "nadomestek" za redno sodno varstvo in da bodo izdane le v primerih, ko je takšen vnaprejšen poseg sodišča nujen (torej kot izjemno sredstvo).” Tako Aleš Galič v članku Začasne odredbe v sporih iz družinskopravnih razmerij, Pravosodni bilten, št. 4/2000, str. 73-87.

⁵⁰ VSL sklep II Cp 830/2009, z dne 1. 4. 2009.

⁵¹ M. Žnuderl, Začasne odredbe za zavarovanje denarne terjatve, Diplomsko delo, Maribor, 2013, str. 5.

⁵² Tako VSRS sklep II Ips 105/2008, z dne 26. 6. 2008.

⁵³ Po 265. in 267. členu Zakona o izvršilnem postopku, ki je prenehal veljati 14. 4. 2000.

⁵⁴ Prvi odstavek 270. člena in prvi odstavek 272. člena ZIZ.

⁵⁵ Tako Rijavec, str. 261.

⁵⁶ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 113.

⁵⁷ Prav tam, str. 113.

⁵⁸ Tako Rijavec, str. 265-266.

⁵⁹ Prav tam, str. 266.

3.2.1.1. Terjatev in njena narava

Sprva⁶⁰ so bile predmet začasnih odredb le kondemnatorne terjatve,⁶¹ saj so te lahko bile predmet izvršbe.⁶² Starejša sodna praksa⁶³ je zato vztrajno zavračala predloge za izdajo začasnih odredb, ki so temeljili na oblikovalnih in ugotovitvenih zahtevkih.⁶⁴ Ugotovitvene in oblikovalne sodbe pa svoj pravni učinek dosežejo že s pravnomočnostjo. Ustavna odločba Up-275/97 je začasne odredbe razširila še na oblikovalne in ugotovitvene zahtevke.⁶⁵ Tako se regulacijska začasna odredba sedaj lahko izda za zavarovanje kondemnatornih, deklaratornih ali konstitutivnih terjatev, da se uredi sporno razmerje do odločitve o glavni stvari.⁶⁶

Pomembno je, da je izkazana verjetnost za obstoj terjatve in ne za obstoj pravnega razmerja, ki naj bo predmet odredbe.⁶⁷ Regulacijske odredbe tako ne zahtevajo, da bi iz oblikovalne ali ugotovitvene terjatve pozneje nastal dajatveni zahtevak. Presoja se zgolj verjetnost obstoja ali nastanka oblikovalne ali ugotovitvene terjatve. Hkrati pa se ločeno presoja tudi tožnikov pravni interes za ugotovitveno tožbo. Predlog za izdajo začasnih odredb na podlagi take terjatve, pa vsebinsko ne sme presegati uveljavljanja ugotovitvenega zahtevka.⁶⁸

S tem ko, je ustavno sodišče z odločbo Up-275/97 razširilo začasne odredbe na urejanje ugotovitvenih in oblikovalnih terjatev, so glede teh razmerji dopustne regulacijske odredbe, ne pa tudi zavarovalne odredbe.⁶⁹ Vendar se pojavijo primeri, kadar je tudi pri terjatvah ugotovitvene ali oblikovalne narave potrebna izvršitev.⁷⁰ Tudi v zvezi z ugotovitvenimi in oblikovalnimi zahtevki je tako mogoče izdati zavarovalne začasne odredbe, če to ustreza okoliščinam primera. Vendar pa ne gre za zavarovanje "izvršitve" ugotovitvenega in oblikovalnega zahtevka, ampak prihodnjega dajatvenega zahtevka, če tožnik toži na ugotovitev ničnosti ali razveljavitve pogodbe.⁷¹

⁶⁰ Pred ustavno odločbo Up-275/97.

⁶¹ Glej M. Đorđević, Začasne odredbe po zakonu o izvršbi in zavarovanju, v Pravna praksa, 1998, št. 23, str. I-IV.

⁶² Primerjaj z V. Rijavec, Zavarovanje v izvršbi po ZIZ, v Pravna praksa, 1998, št. 20, str. I-VII.

⁶³ Glej VSL sklep Cpg 1221/92, z dne 12. 8. 1992; VSL sklep Cpg 504/93, z dne 4. 5. 1993; VSL sklep Cpg 40/93, z dne 14. 1. 1993; VSL sklep II Cp 1183/98, z dne 5. 8. 1998; VSL sklep I Cpg 536/98, z dne 4. 6. 1998; VSC sklep Cp 20/98, z dne 20. 1. 1998.

⁶⁴ Tako tudi Šipec et al, str. 78-84.

⁶⁵ Šesti odstavek obrazložitve ustavne odločbe Up-275/97: "Začasne odredbe po drugem odstavku 267. člena ZIP torej predstavljajo zavarovanje terjatve s tem, da začasno, do dokončne rešitve v sodnem (in izvršilnem) postopku, uredijo sporno pravno razmerje - v tem smislu gre torej za "ureditvene (regulacijske) začasne odredbe" (ker te niso namenjene omogočitvi izvršbe, pridejo v poštev tudi pri ugotovitveni in oblikovalni tožbi, torej pri oblikah tožb, pri katerih izvršba ne more priti v poštev)."

⁶⁶ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 114.

⁶⁷ Več o tem Pogorelčnik Vogrinc I, str. 139-140.

⁶⁸ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 116-117.

⁶⁹ Še vedno namreč velja, da so odločbe, ki o njih odločajo, neizvršljive in zato zavarovanje prihodnje uveljavitve terjatve ni potrebno in zato tudi ni dovoljeno. Tako Pogorelčnik Vogrinc, str. 117.

⁷⁰ Npr. če je zaradi uspešne ugotovitve lastninske pravice na podlagi priposestvanja potrebna sprememba imetnika stvarne pravice v zemljiški knjigi, mora biti taka izvršitev sodne odločbe mogoča tudi po koncu sodnega postopka. Tako Pogorelčnik Vogrinc, str. 117.

⁷¹ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 117-118.

3.2.2.2. Regulacijske začasne odredbe za denarne terjatve?

Ustavno sodišče je v obrazložitvi odločbe Up-275/97 omenjalo le zavarovanje nedenarnih terjatev z regulacijskimi odredbami. Sodna praksa je že pred omenjeno ustavno odločbo izjemoma dopuščala izdajo regulacijskih začasnih odredb za področja, kjer je to določal poseben predpis.⁷² Ostalo pa je odprto vprašanje glede ureditve denarnih terjatev z regulacijskimi odredbami. Ustavno sodišče regulacijske odredbe ni izrecno omejilo na nedenarne zahtevke. Razširilo je le pojem začasnih odredb tudi na tiste, katerih cilj ni zavarovanje izvršbe, ampak ureditev razmerja.⁷³ Mnenja glede dopustitve regulacijskih začasnih odredb za denarne zahtevke v teoriji niso enotna. "Tako ZIZ kot sodna praksa priznavata regulacijsko začasno odredbo samo za zavarovanje nedenarnih terjatev, saj zavarovalne odredbe služijo zagotovitvi premoženja za bodočo izvršbo."⁷⁴ Po drugi strani pa Pogorelec Vogrinčeva navaja: "Glede na to, da slovensko Ustavno sodišče regulacijskih začasnih odredb ni omejilo na nedenarne zahtevke, da si je mogoče predstavljati pravno razmerje, ki ga je treba urediti do končne odločitve o glavnem zahtevku, in da iz ureditve ZIZ o začasnih odredbah za denarne terjatve ne izhaja večja omejitev za regulacijske začasne odredbe kot za nedenarne zahtevke, pri katerih je ta vrsta začasnih odredb v teoriji in praksi sprejeta, menim, da bi jih bilo treba dopustiti tudi za spore v zvezi z denarnimi zahtevki."⁷⁵ Pri tem je seveda potrebno upoštevati pogoje, ki jih za začasne odredbe za zavarovanje denarnih terjatev določa ZIZ in tudi tiste, ki jih je za izdajo začasnih odredb postavilo Ustavno sodišče. Vsebina denarne terjatve je navadno zahteva za izročitev določenega denarnega zneska. Za izdajo regulacijske začasne odredbe pa mora obstajati potreba po začasni ureditvi spornega razmerja, kadar bi šlo pa za ujemanje začasne odredbe s tožbenim zahtevkom, pa potreba po naložitvi celotnega ali delnega plačila za čas do odločitve v glavnem postopku. V takšnem primeru bi šlo za grob poseg v dolžnikov položaj, zato je izdaja takšne regulacijske odredbe možna le v izjemnih primerih. Pogoje za njeno izdajo določa zakon, pri čemer jih je potrebno presojati restriktivno. Omenjena ustavna odločba pogoj objektivne nevarnosti⁷⁶ izrecno veže na zavarovalne začasne odredbe⁷⁷, zato je pogoj subjektivne nevarnosti⁷⁸ izključen kot predpostavka za izdajo regulacijskih začasnih odredb glede denarnih terjatev.⁷⁹ Ostane tako le še pogoj, da bo dolžnik s predlagano odredbo pretrpel le neznatno škodo.⁸⁰ Ker gre za pravni standard, sodišče o tem pogoju presoja v vsakem konkretnem primeru.⁸¹

⁷² Npr. plačevanje preživnine v zakonskih in družinskih sporih. Tako Pogorelčnik Vogrinc, str. 118.

⁷³ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 118-119.

⁷⁴ Tako Rijavec, Ivanc, str. 86.

⁷⁵ Tako Pogorelčnik Vogrinc, str. 120.

⁷⁶ Prva alineja drugega odstavka 272. člena ZIZ.

⁷⁷ Peti odstavek obrazložitve Ustavne odločbe Up-275/97.

⁷⁸ Drugi odstavek 272. člena ZIZ.

⁷⁹ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 120.

⁸⁰ Tretji odstavek 270. člena ZIZ.

⁸¹ Predlagatelj začasne odredbe mora izkazati, da dolžnik ne bo pretrpel škode, oziroma bo ta le neznatna. Takšni primeri pa so v praksi zelo redki. Tako Pogorelčnik Vogrinc, str. 121.

Pred izdajo regulacijske začasne odredbe, ki se vsebinsko ujema s tožbenim zahtevkom, pa je nujno preveriti še reverzibilnost.⁸² Zaradi nevarnosti, da tožnik ob morebitni zavrnitvi zahtevka finančno ne bo več sposoben vrniti prejetega zneska, je Ustavno sodišče takšno zavarovanje povežalo s pogojem reverzibilnosti.⁸³ Upnik tako nosi breme, da zraven zakonskih pogojev, dokaže tudi možnost odprave posledic izdane odredbe.⁸⁴

Tezi, da je z regulacijskimi začasnimi odredbami možno zavarovati tudi denarne terjatve, se ne pridružujem. Zgolj dejstvo, da Ustavno sodišče regulacijske začasne odredbe v predmetni odločbi ni izrecno omejilo na nedenarne zahtevke ni dovolj, da bi sklepali nasprotno. Prav tako ZIZ in sodna praksa rednih sodišč⁸⁵ priznavata regulacijsko začasno odredbo samo za zavarovanje nedenarnih terjatev. Za zavarovanje denarnih terjatev so upniku namreč na voljo zavarovalne začasne odredbe. Te služijo zagotovitvi premoženja za bodočo izvršbo.⁸⁶ Medtem ko regulacijske začasne odredbe služijo le začasni ureditvi spornega razmerja.

3.2.2. Pogoji poleg obstoja terjatve

Za izdajo začasne odredbe mora upnik poleg izkaza verjetnosti obstoja terjatve, izkazati še eno izmed alternativno določenih predpostavk drugega odstavka 272. člena ZIZ.⁸⁷ Te predpostavke so:

- nevarnost, da bo uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena;
- da je odredba potrebna, da se prepreči uporaba sile ali nastanek težko nadomestljive škode;
- da dolžnik z izdajo začasne odredbe, če bi se tekom postopka izkazala za neutemeljeno, ne bi utrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaje začasne odredbe nastale upniku.⁸⁸

Izkaz verjetnosti obstoja terjatve je kumulativna predpostavka, zraven katere mora upnik izkazati še eno izmed zgoraj naštetih alternativnih predpostavk.

---

⁸² Več o tem v poglavju 3.5. Reverzibilnost.

⁸³ Podobno za tovrstne ukrepe Sodišče Evropske Unije, v zadevi Van Uden Africa Line v. Deco Line z dne 17. 11. 1998, št. C-391/95, 1998, kjer je odločilo, da ukrep, izdan po pravilih o nacionalni pristojnosti, ustreza pojmu sredstev zavarovanja po Uredbi št. 44/2001, če izpolnjuje dva dodatna pogoja, pri čemer je eden izmed njiju varščina oz. garancija, da bo v primeru tožnikovega neuspeha z glavnim zahtevkom dolžniku zagotovljena vrnitev plačanega zneska. Tako Pogorelčnik Vogrinc, str. 121-122.

⁸⁴ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 122.

⁸⁵ VSL Sklep I Cpg 437/2010, z dne 13. 4. 2010.

⁸⁶ Tako tudi Rijavec, Ivanc, str. 86.

⁸⁷ Tako Šipec et al., str. 94, 95.

⁸⁸ Drugi odstavek 272. člena ZIZ.

3.2.2.1. Nevarnost, da bo izvršba onemogočena ali precej otežena

Za izdajo regulacijske začasne odredbe se zahteva izkaz objektivne nevarnosti.⁸⁹ Medtem ko se za razliko pri izdaji zavarovalne začasne odredbe zahteva pogoj subjektivne nevarnosti.⁹⁰ Pogoj objektivne nevarnosti je tako za upnika lažje dosegljiv, saj mora izkazati le, da bo uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena. Pri tem ni omejen na izkaz, da bi dolžnik ali kdorkoli drug s svojim ravnanjem onemogočil uveljavitev terjatve.⁹¹ V skladu s tretjim odstavkom 272. člena v zvezi s tretjim odstavkom 270. člena ZIZ upnik ni dolžan dokazovati nevarnosti, če izkaže za verjetno, da bi dolžnik s predlagano odredbo pretrpel le neznatno škodo.⁹² Obstoje nevarnosti (subjektivne in objektivne) pa se v skladu s četrtem odstavkom 270. člena ZIZ na katerega odkazuje tretji odstavek 272. člena ZIZ, domneva, da je nevarnost podana, če naj bi bila terjatev uveljavljena v tujini, razen če naj bi se terjatev uveljavljala v državi članici Evropske unije⁹³ (v nadaljevanju: EU).⁹⁴

3.2.2.2. Sila in težko nadomestljiva škoda

Zraven verjetnosti terjatve, mora predlagatelj začasne odredbe izkazati še enega izmed alternativno podanih pogojev. Druga alternativna pretpostavka določa, da je začasna odredba potrebna, da se prepreči uporaba sile ali nastanek težko nadomestljive škode. Čeprav je Ustavno sodišče regulacijske začasne odredbe vezalo na preprečitev standarda “nenadomestljive” škode, sta jo ZIZ in sodna praksa znižala na “težko nadomestljivo” škodo, saj v prvem primeru upnik ni imel velikih možnosti uspeha. V sodni praksi tako najdemo primere, kjer sodišče presoja “težko nadomestljivo škodo”⁹⁵ kot tudi primere, kjer sodišča še vedno presojajo “nenadomestljivo” škodo^{96,97}.

Iz šestega odstavka obrazložitve ustavne odločbe Up-257/97 izhaja, da se regulacijske začasne odredbe lahko izdajo, tudi kadar je to potrebno za preprečitev uporabe sile, oz. da sila, ki je uporabljena med sodnim postopkom, prav tako povzroči, da bo sodno varstvo ostalo brez

⁸⁹ Tako tudi U. Vrtačnik, N. Pogorelčnik, Pogoji za izdajo začasne odredbe, v *Odvetnik*, 2014, 64, str. 13 (v nadaljevanju: Vrtačnik, Pogorelec).

⁹⁰ Podrobneje o tem *ibid.*, str. 12-13.

⁹¹ Tako tudi *ibid.*, str. 13.

⁹² Več o tem v poglavju *Neznatna škoda*.

⁹³ Enotna ureditev zavarovanja terjatev znotraj EU omogoča enostaven pretok ukrepov zavarovanja med državami članicami EU. Več o tem N. Pogorelčnik, *Razvoj ureditve ukrepov zavarovanja v evropskem civilnem procesnem pravu*, v *Zbornik znanstvenih razprav*, Letnik 74 (2014), str. 93-116.

⁹⁴ Območje EU je na področju civilnega procesnega prava regulirano s strani EU tako, da položaj upnika ni bistveno slabši, kot če bi terjatev uveljavljal znotraj države. Tako Vrtačnik, Pogorelec, str. 13.

⁹⁵ Glej npr. VSK sklep Cp 1237/2008, z dne 27. 1. 2009; VSL sklep I Cp 181/2010, z dne 15. 4. 2010; VSL sklep I Cp 4184/2009, z dne 16. 12. 2009; VSL sklep II Cp 3973/2009, z dne 2. 12. 2009.

⁹⁶ Glej npr. VSL sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010; VSL sklep II Cp 1255/2010, z dne 13. 4. 2011; VSL sklep II Cp 2386/2012, z dne 26. 9. 2012, *idr.*

⁹⁷ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str.124-126.

pomena. Zaradi tega je dopustna začasna ureditev spornega pravnega razmerja, po pogoju iz druge alineje drugega odstavka 272. člena ZIZ⁹⁸.⁹⁹

3.2.2.3. Tehtanje neugodnih posledic

Omenjena ustavna odločba se na pogoj, ki ga določa tretja alineja drugega odstavka 272. člena ZIZ, to je, da dolžnik z izdajo začasne odredbe, če bi se tekom postopka izkazala za neutemeljeno, ne bi utrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaje začasne odredbe nastale upniku, ne nanaša. Takrat veljavni ZIP namreč tega pogoja ni določal. To vprašanje je ostalo postavljeno sodni praksi, ki pa je nanj odgovorila različno.¹⁰⁰ Predlagatelji začasnih odredb velikokrat zgolj skopo navedejo neugodne posledice, ki bi z izdajo začasne odredbe doletele dolžnika, zato mora sodišče zadostno raziskati okoliščine na obeh straneh.¹⁰¹

3.2.2.4. Neznatna škoda

V skladu s tretjim odstavkom 270. člena ZIZ, na katerega odkazuje tretji odstavek 272. člena ZIZ „upnik ni dolžan dokazovati nevarnosti, če izkaže za verjetno, da bi dolžnik s predlagano odredbo pretrpel le neznatno škodo.“¹⁰² Sodna praksa je izoblikovala stališče, da za izdajo začasne odredbe iz naslova tega pogoja ni dovolj, da predlagatelj zgolj navede trditve o neznatni škodi, temveč mora takšne trditve tudi verjetno izkazati¹⁰³. Zraven tega mora izkazati tudi, da je škoda takšna, da dolžnika ne bo omejevala¹⁰⁴. Sodišče na podlagi upnikovih trditev in dokazov presoja obstoj neznatne škode v vsakem posameznem primeru.¹⁰⁵

---

⁹⁸ Da je odredba potrebna, da se prepreči uporaba sile ali nastanek težko nadomestljive škode.

⁹⁹ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 126-127.

¹⁰⁰ Več o tem Pogorelčnik Vogrinc, str. 128.

¹⁰¹ Povzeto po Vrtačnik, Pogorelc, str. 14,15.

¹⁰² Tretji odstavek 270. člena ZIZ.

¹⁰³ Glej VSL sklep I Cp 4745/2010, z dne 6. 1. 2011; VSL sklep II Cp 4577/2010, z dne 15. 12. 2010.

¹⁰⁴ Glej VSL sklep I Cp 4203/2011, z dne 4. 1. 2012.

¹⁰⁵ Povzeto po Rijavec, Ivanc, str. 95.

3.3. Reverzibilnost

Ustavno sodišče je za izdajo začasnih odredb, ki se vsebinsko ujemajo s tožbenim zahtevkom, postavilo dodaten pogoj, ki v ZIZ-u ni določen. V primeru, da bi sodišče, po izdaji začasne odredbe, zavrnilo tožbeni zahtevek pri tem pa ne bi moglo povrniti stanja v kakršno je bilo pred začasno odredbo, bi to pomenilo da sodno varstvo ne bi doseglo svojega namena. Izdaja regulacijske začasne odredbe, ki vzpostavi stanje, kakršno bi tožniku sicer nastalo po koncu postopka, je velik poseg v dolžnikov položaj. Zato je pri presoji materialnopravnih pogojev potrebno upoštevati še nasprotni interes. "Sodišče tako ne more izdati regulacijske začasne odredbe, ki začasno nalaga "izpolnitev" tožbenega zahtevka, če ob njegovi zavrnitvi v pravdi za toženca ne bo mogoče vzpostaviti prejšnjega stanja."¹⁰⁶ Pri denarnih terjatvah je reverzibilnost nekoliko lažja, saj mora tožnik le vrniti denarni znesek, ki ga je prejel. Težava pri tem nastane šele pri tožnikovi insolventnosti. Pri nedenarnih terjatvah je lahko problematična že vsebina možnosti vrnitve v prejšnje stanje. Poraja se vprašanje, ali je dovolj, da tožnik vrne denarno nadomestilo za stvar, ki mu jo je toženec izročil med postopkom in je bila pri tožniku poškodovana ali uničena. Prav tako kot ostale pogoje, mora tudi reverzibilnost predlagatelj začasne odredbe pred sodiščem dokazovati s stopnjo verjetnosti. S tem pogojem je izdaja regulacijskih začasnih odredb dodatno omejena. Njihov učinek pa mora biti po razveljavitvi odredbe ali po poteku določenega roka, odpravljen. V primeru, da upnik možnosti vzpostavitve v prejšnje stanje ne izkaže, se predlog za začasno odredbo zavrne.¹⁰⁷

---

¹⁰⁶ Pogorelčnik Vogrinc, str. 131.

¹⁰⁷ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 130, 131.

4. POSTOPEK ZA IZDAJO ZAČASNE ODREDBE

4.1. Uvedba postopka za izdajo začasne odredbe

Kot je bilo že predhodno omenjeno, se v skladu z 267. členom ZIZ začasno odredbo lahko izda pred uvedbo sodnega postopka, med samim postopkom in tudi po koncu postopka, vse dokler niso podani pogoji za izvršbo.

Načeloma se postopek za izdajo začasne odredbe začne na predlog upnika, razen v nekaterih posebnih pravnih postopkih¹⁰⁸, kjer sodišče lahko izda začasno odredbo tudi po uradni dolžnosti.¹⁰⁹

4.2. Sklep o začasni odredbi

Sodišče o izdaji začasne odredbe odloči s sklepom.¹¹⁰ Pri tem je vezano na predlog upnika in lahko odloči le v okviru tistega, kar je upnik predlagal.¹¹¹ Skladno z 268. členom ZIZ ima tak sklep učinek sklepa o izvršbi.¹¹² Vendar pa sklep o izvršbi ni izvršilni naslov.¹¹³ V sklepu o začasni odredbi sodišče določi koliko časa bo odredba trajala. Če se odredba izdaja pred vložitvijo tožbe oziroma kakšnega drugega postopka ali če se izdaja začasna odredba v zavarovanje terjatve, ki še ni nastala, določi sodišče tudi rok, v katerem mora predlagatelj vložiti tožbo ali predlagati kakšen drug postopek, da odredbo opraviči. Sodišče lahko na predlog upnika začasno odredbo tudi podaljša.¹¹⁴ Sklep o začasni odredbi mora sodišče obrazložiti ne glede na to ali je predlogu ugodeno ali ne.¹¹⁵ Pravnomočna odločba o zavrnitvi nesklepčnega predloga za izdajo začasne odredbe ne preprečuje vložitve novega sklepčnega predloga. Kasnejša sprememb dejanskega stanja pa omogoča nov predlog. Dolžnik lahko predlaga ukinitvev začasne odredbe v primeru novih spremenjenih okoliščin, ki so nastale po izdaji prvotne odločbe o začasni odredbi. Iz istega razloga lahko dolžnik predlaga ukinitvev začasne odredbe. V skladu s 276. členom ZIZ lahko sodišče na predlog upnika izda tudi več začasnih odredb, če je to potrebno glede na okoliščine.¹¹⁶ Izdaja začasne odredbe pa ni dopustna, če so podani pogoji za predhodno odredbo, s katero se da doseči enak namen.¹¹⁷

¹⁰⁸ Postopek zaradi motenja posesti, postopek v zakonskih sporih in sporih iz razmerij med starši in otroki.

¹⁰⁹ Povzeto po Rijavec, str. 271, 272.

¹¹⁰ Tako Rijavec, str. 272.

¹¹¹ Tako Šipec et al., str. 235.

¹¹² Primerjaj s P. Prodanovič, Učinek sklepa o začasni odredbi – po 268. členu ZIZ, v Pravna praksa, 1999, št. 3, str. 12.

¹¹³ Tako M. Lušina, Izvršitev začasnih odredb, v Pravna praksa, 2007, št. 6, str. 20, (v nadaljevanju: Lušina) in D.

Volk, Začasne odredbe (izdane med pravnim ali drugim postopkom), v Pravna praksa, 1995, št. 25, str. 6.

¹¹⁴ 277. člen ZIZ.

¹¹⁵ Za razliko od sklepa o izvršbi, ki ga v primeru ugoditve predlogu sodišče ne rabi obrazložiti. Tako Rijavec, str. 272.

¹¹⁶ Povzeto po Rijavec, str. 272.

¹¹⁷ 269. člen ZIZ.

4.2.1. Izvršitev sklepa o začasni odredbi

V večini primerov je zavarovanje terjatve z izdajo začasne odredbe uspešno že s samo izdajo sklepa, saj dolžniki spoštujejo izdano začasno odredbo. Vendar pa ni zmeraj tako. Nekateri dolžniki namreč izdane začasne odredbe ne spoštujejo. ZIZ nima posebnih določil o prisilni izvršitvi začasnih odredb. Zato mora imeti sklep o začasni odredbi, ki odreja neko storitev, dajatev ali prepoved tudi sankcijo za primer, da dolžnik te zapovedi ali prepovedi ne spoštuje. V primeru, ko se z začasno odredbo dolžniku naloži nadomestna obveznost, torej obveznost, ki jo lahko stori tudi kdo drug, izvršilna dejanja opravi sodni izvršitelj na podlagi 239.a člena ZIZ. Na tem mestu se poraja vprašanje kako izvršiti začasno odredbo, ki dolžniku nalaga nenadomestno obveznost, drugače povedano, obveznost nekaj storiti, opustiti ali dopustiti, ki je na mesto dolžnika ne more opraviti nihče drug. Na podlagi določbe 268. člena ZIZ, ki določa, da ima sklep o začasni odredbi učinek sklepa o izvršbi je sodna praksa zavzela stališče, da sodišče, ki izda sklep o začasni odredbi ne določi le sredstva in predmeta izvršbe, ampak poskrbi tudi za njegovo izvršitev. V samem sklepu o začasni odredbi sodišče določi denarno kazen, ki jo mora v primeru neizvršitve začasne odredbe izterjati in zagroziti z novo.¹¹⁸

4.3. Zaznamba začasne odredbe v sodnem registru

4.3.1. Vpis v register

Začasne odredbe, ki se nanašajo na poslovne deleže družbenikov, dolžniku prepovedujejo razpolaganje ali obremenitev poslovnega deleža, za čas trajanja postopka. Kot že zgoraj omenjeno, ima sklep o začasni odredbi učinek sklepa o izvršbi. Zato se za začasno odredbo, ki se nanaša na poslovni delež družbenika d.o.o. smiselno uporabljajo določbe 165. ZIZ o izvršbi na poslovni delež družbenika. Tako se v sodni register vpiše zaznamba začasne odredbe še pred pravnomočnostjo sklepa o začasni odredbi. Začasna odredba se še vedno razlikuje od sklepa o izvršbi v tem, da se na njeni podlagi v skladu s drugim odstavkom 271. člena ZIZ ne pridobi zastavna pravica na predmetu zavarovanja ne pridobi zastavna pravica na predmetu zavarovanja. Torej v tem primeru na poslovnem deležu. Zato se pri vpisu začasne odredbe v sodni register v korist upnika navedenega v začasni odredbi, vpiše le prepoved razpolaganja ali obremenitve s poslovnim deležem dolžnika (družbenika). V register se vpišejo podatki o sklepu sodišča, ki se zaznamuje, podatki o upniku v korist katerega se vpisuje zaznamba in prepoved razpolaganja ali obremenitve.¹¹⁹

¹¹⁸ Povzeto po Lušina, str. 20-22.

¹¹⁹ Povzeto po D. Novak Krajšek, Postopek in posebnosti registrskih vpisov in izbrisov zaznamb sklepov o izvršbi, začasnih odredb, predhodnih odredb in zaznamb sporov, v Pravosodni bilten, 3/2012, str. 165 (v nadaljevanju: Novak Krajšek).

4.3.2. Izbris iz registra

Začasne odredbe, vpisane v sodnem registru se lahko izbrišejo iz registra le na podlagi odločbe sodišča, ki je odredilo njihov vpis. Namreč, le sodišče, ki je izdalo začasno odredbo, lahko le-to tudi razveljavi ali spremeni. Registrsko sodišče tako na zahtevo subjekta vpisa nima pristojnosti odločati o tem ali je pravna podlaga zaznambe vpisane v sodnem registru na podlagi začasne odredbe morda že prenehala.¹²⁰

Zaznambo lahko izbriše šele, ko prejme odredbo pristojnega sodišča. V praksi to pomeni, da pristojno sodišče pošlje registrskemu sodišču sklep, iz katerega je razvidno, da je bila začasna odredba kasneje razveljavljena ali je njena veljavnost prenehala oziroma da je bila izvršba ustavljena.¹²¹

Za izbris zaznambe o začasni odredbi potrebuje registrsko sodišče pravnomočen sklep o razveljavitvi sklepa o začasni odredbi na poslovni delež družbenika (za razliko od vpisa, kjer zadošča že nepravnomočen sklep o začasni odredbi). Tako stališče je zavzela tudi sodna praksa v zadevi Višjega sodišča v Ljubljani sklep IV Cpg 271/2013, z dne 27. 3. 2013 in sklep IV Cpg 416/2013, z dne 27. 3. 2013. V obeh zadevah je registrsko sodišče opravilo izbris zaznambe začasne odredbe na podlagi še nepravnomočnega sklepa o razveljavitvi začasne odredbe. Zoper sklep o razveljavitvi je bila vložena pritožba, ki jih je sicer drugostopenjsko sodišče zavrglo, zaradi kasnejše izgube pravnega interesa.¹²² Zraven tega je Višje sodišče v obeh zadevah odločilo: „Ne glede na izid odločitve o pritožbi v registrskem postopku, bi morale registrsko sodišče po uradni dolžnosti na podlagi pravnomočne odločitve v postopku zavarovanja glede na njen izid opraviti izbris vpisa obremenitve na spornem poslovnem deležu.“¹²³

---

¹²⁰ Povzeto po Novak Krajšek, str. 165 in druge.

¹²¹ Ibid.

¹²² Ibid.

¹²³ VSL sklep IV Cpg 271/2013, z dne 27. 3. 2013 in VSL sklep IV Cpg 416/2013, z dne 27. 3. 2013.

4.4. Trajanje in prenehanje začasne odredbe

Prvi odstavek 278. člena ZIZ določa, da začasna odredba preneha, če upnik v roku, ki ga je postavilo sodišče, ne sproži postopka, na katerega je bila začasna odredba vezana, ali če poteče čas, za katerega je bila začasna odredba izdana. V tem primeru sodišče ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja. Sodišče v skladu z drugim odstavkom 278. člena ZIZ ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja na predlog dolžnika, če so se okoliščine, zaradi katerih je bila izdana začasna odredba, pozneje spremenile, tako da začasna odredba ni več potrebna.¹²⁴

To določilo v praksi povzroča težave, saj dolžniki ne predlagajo izdaje sklepa o ustavitvi postopka in razveljavitvi dejanj, ni pa povsem jasno, ali lahko sodišče po uradni dolžnosti izda tak sklep. Ko poteče čas za katerega je bila začasna odredba izdana, le-ta ne preneha samodejno, ampak je za njeno prenehanje potreben sklep sodišča. Prvi odstavek izrecno ne določa, da lahko sodišče izda sklep o ustavitvi postopka in razveljavitvi opravljenih dejanj na predlog dolžnika, kot to določa drugi odstavek. Tako del teorije¹²⁵ zastopa stališče, da v primeru prenehanja po prvem odstavku 278. člena ZIZ sodišče lahko izda sklep o ustavitvi postopka in razveljavitvi opravljenih dejanj po uradni dolžnosti. Na drugi strani del teorije¹²⁶ še vedno zastopa stališče, da mora dolžnik predlagati izdajo sklepa o ustavitvi postopka in razveljavitvi opravljenih dejanj. Tudi sodna praksa daje deljena mnenja. Na eni strani sodišča zahtevajo predlog dolžnika za izdajo sklepa o ustavitvi postopka in razveljavitvi opravljenih dejanj.¹²⁷ Po drugi strani sodna praksa meni, da se lahko sklep o ustavitvi postopka in razveljavitvi opravljenih dejanj izda po uradni dolžnosti.¹²⁸ Slednje temelji na dejstvu, da tudi v primeru ko upnik ne postopa aktivno glede opravičila začasne odredbe, kot tudi glede vložitve predloga za podaljšanje začasne odredbe pred iztekom roka, za katerega je bila izdana začasna odredba, sodišče ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja. Upnik namreč dobi pravni pouk o tem kako naj postopa, da sodišče postopka v zvezi z začasno odredbo ne bo ustavilo. Na drugi strani dolžnik ne dobi nobenega pravnega pouka, kako postopati, kadar upnik ne ravna po nalogu sodišča, da sodišče postopek ustavi.¹²⁹

¹²⁴ Povzeto po Rijavec, str. 273.

¹²⁵ A. Vodnjov, G. Verbajs, Prenehanje začasne odredbe zaradi poteka časa, v Pravna praksa, 2018, št. 30-31. str. 22-23 (v nadaljevanju: Vodnjov, Verbajs).

¹²⁶ Glej Šipec et al., str. 273 in Pogorelčnik Vogrinc, str. 263.

¹²⁷ VSL sklep I Cp 1186/2013, z dne 12. 6. 2013 in VSL sklep I Cp 2985/2014, z dne 5. 11. 2014.

¹²⁸ VSL sklep III Ip 1094/2014, z dne 23. 4. 2014; VSL sklep II Cp 786/2015, z dne 24. 3. 2015; VSL sklep I Cp 315/2017, z dne 4. 5. 2017; VSK sklep Cp 879/2007, z dne 13. 5. 2008; VSL sklep I Cp 4081/2011, z dne 5. 1. 2012; VSL sklep I Cp 1186/2013, z dne 12. 6. 2013.

¹²⁹ Povzeto po Vodnjov, Verbajs, str. 23.

277. člen ZIZ določa, da sodišče določi koliko časa naj začasna odredba traja. Upnik lahko pred iztekom tega časa predlaga podaljšanje.

Sodišče ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja tudi v primerih, ki so razlog za prenehanje predhodne odredbe.¹³⁰ To so:

- „če dolžnik položi pri sodišču zavarovano terjatev z obrestmi in stroški;
- če dolžnik izkaže za verjetno, da je bila terjatev takrat, ko je bil izdan sklep o predhodni odredbi, že plačana ali dovolj zavarovana;
- če je pravnomočno ugotovljeno, da terjatev ni nastala ali da je prenehala.“¹³¹

Pri tem 264. člen ZIZ izrecno določa, da sodišče na predlog dolžnika ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja.

ZIZ izrecno ne določa maksimalnega časa trajanja začasne odredbe, kot to določa za predhodne odredbe.¹³²

4.5. Ugovor zoper sklep o začasni odredbi

Ugovor zoper sklep o izdaji začasne odredbe je redno, nedejektivno in nesuspendivno pravno sredstvo, kar pomeni, da o njegovi usodi odloča isto sodišče kot je začasno odredbo izdalo.¹³³ Načeloma se za postopke zavarovanja smiselno uporabljajo določila o izvršbi v skladu s 239. členom ZIZ. Vendar pa je glede nekaterih postopkov v zvezi z zavarovanjem Vrhovno sodišče v sklepu III R 8/99, z dne 11. 3. 1999¹³⁴ zapisalo:

„ZIZ določa v 239. členu, da se njegove določbe o izvršbi smiselno uporabijo tudi za zavarovanje, če zakon v delu, ki ureja zavarovanje, ne določa drugače. V 15. členu pa določa ZIZ, da se v postopku izvršbe in zavarovanja smiselno uporabijo določbe Zakona o pravnem postopku, če ZIZ ali kakšen drug zakon ne določa drugače. Iz omenjenih določb torej sledi, da se v postopku zavarovanja, ki vključuje tudi postopek za izdajo začasne odredbe (240. člen ZIZ), če v delu ZIZ, ki ureja zavarovanje ni drugače določeno, najprej smiselno uporabijo določbe ZIZ, ki urejajo izvršbo, če pa teh ni, oziroma tudi njihova smiselna uporaba ni mogoča, pa določbe ZPP.

V delu, ki ureja zavarovanje, ZIZ nima določb, ki bi urejale postopek po vložitvi ugovora zoper sklep o zavarovanju in odločanje o ugovoru. Ima jih pa v delu, ki ureja izvršbo. Se pa to sodišče

¹³⁰ Povzeto po Rijavec, str. 273, 274.

¹³¹ 264. člen ZIZ.

¹³² Povzeto po B. Lenarčič, M. Samardžić, Časovna veljavnost predhodne in začasne odredbe, v Pravna praksa, 2014, št. 19. str. 6.

¹³³ Povzeto po Žnuderl, str. 80.

¹³⁴ VSRS sklep II R 8/99, z dne 11. 3. 1999.

strinja s stališčem Višjega sodišča v Ljubljani, da tudi smiselna uporaba določb ZIZ, ki urejajo postopek po vložitvi ugovora zoper sklep o izvršbi, ni mogoča takrat, kadar sodišče prve stopnje meni, da ugovor zoper sklep o začasni odredbi ni utemeljen.

Ugovorni razlogi zoper sklep o začasni odredbi so bistveno drugačni od ugovornih razlogov zoper sklep o izvršbi. Nanašajo se predvsem na podlago. V primerjavi s sklepom o izvršbi torej na del, ki ga z ugovornimi razlogi zoper sklep o izvršbi ni mogoče izpodbijati.

Praviloma bo sodišče prve stopnje odločilo o predlogu za izdajo začasne odredbe že na podlagi predloga samega. Dejstva in dokaze, s katerimi bo zatrjeval in dokazoval, da pogoji za izdajo začasne odredbe niso izpolnjeni, da torej ni podlage zanjo, bo dolжник navajal in predlagal šele v ugovoru. V postopku za izdajo začasne odredbe se bo torej šele po vložitvi ugovora preizkušalo dejansko stanje glede podlage, to je glede nečesa, kar v postopku izvršbe sploh ni predmet odločanja, s tem pa tudi ne ugotavljanja. Zato tudi glede odločanja o ugovoru zoper začasno odredbo ni mogoča smiselna uporaba 2. odst. 54. člena ZIZ. Uporaba omenjene zakonske določbe bi namreč pomenila, ali ugotavljanje dejanskega stanja na pritožbeni stopnji, ne da bi ga prej v kontradiktornem postopku, ki se je začel šele z vložitvijo ugovora zoper sklep o začasni odredbi, ugotovilo sodišče prve stopnje, ali pa povsem nesprejemljivo omejitev možnosti pritožbenega sodišča samo na razveljavitev sklepa o začasni odredbi. Prvi primer bi tudi pomenil, da je stranki, ki na pritožbeni stopnji ni uspela, odvzeta možnost pritožbe.

Ugotavljanje dejanskega stanja, ki je podlaga za odločitev, je stvar sodišča prve stopnje. Zato je tudi sodišče prve stopnje tisto, ki na podlagi ugotovljenega dejanskega stanja odloči, in sicer v postopku za izdajo začasne odredbe tudi takrat, kadar je prišlo do zaključka, da ugovor ni utemeljen. Glede na povedano gre vsekakor za situacijo, ki je ZIZ tudi v delu o izvršbi ne ureja. Zato je zopet treba preko 15. člena ZIZ uporabiti določbe ZPP. Primerljive so tiste, ki urejajo ugovor zoper plačilni nalog. Po teh o ugovoru odloči sodišče prve stopnje, zoper njegovo odločitev pa lahko stranka, ki ni zadovoljna, vložiti pritožbo.

Glede na navedeno je to sodišče na podlagi 5. točke 106. člena Zakona o sodiščih odločilo tako, kot to izhaja iz izreka sklepa.¹³⁵

Ugovor zoper sklep o izdaji začasne odredbe je načeloma pravno sredstvo dolžnika. Niso pa izključeni primeri, ko lahko izdaji začasne odredbe ugovarja tudi kdo tretji, če je bil predlog za izdajo začasne odredbe vložen zoper napačno osebo in začasna odredba poseže v pravni položaj osebe, ki sicer ni stranka postopka. Dopusten je tudi ugovor tretjega, v smislu 64. člena ZIZ, če oseba trdi, da ima na predmetu zavarovanja pravico, ki preprečuje zavarovanje. Ugovora pa nima dolžnikov dolžnik.¹³⁶

¹³⁵ VSRS sklep II R 8/99, z dne 11. 3. 1999.

¹³⁶ Povzeto po Šipec et al., str. 256.

4.6. Pritožba zoper sklep o začasni odredbi

Zoper sklep o začasni odredbi imata tako upnik kot dolžnik na voljo pritožbo. Gre za redno, devolutivno in samostojno pravno sredstvo, ki načeloma nima suspenzivnega učinka.¹³⁷ O pritožbi tako odloga drugostopenjsko sodišče, pritožba zoper sklep ne zadrži učinkovanj začasne odredbe.

ZIZ ne ureja postopka pritožbe, zato se najprej za sredstva zavarovanja, kamor uvrščano začasne odredbe, v skladu s 239. členom ZIZ smiselno uporabljajo določbe o izvršbi. Nato pa, zaradi pomanjkanja določil o pritožbi v samem ZIZ-u, 15. člen ZIZ napoti na smiselno uporabo ZPP. Tako se za pritožbo uporabljajo določila ZPP o pritožbi zoper sklep (drugo podpoglavje 25. poglavja ZPP). Določila ZPP o pritožbi zoper sklep v 366. členu ZPP napotujejo na smiselno uporabo določil, ki veljajo za pritožbo zoper sodbo.¹³⁸

---

¹³⁷ Žnuderl, str. 84.

¹³⁸ Šipec et al., str. 259.

5. SPORI PO ZAKONU O GOSPODARSKI DRUŽBAH

5.1. Splošno

Za lažje razumevanje delovanja in pomena začasnih odredb na področju korporacijskega prava, je potrebno razumeti značilnosti in posebnosti samih korporacijskopравnih sporov. To je pomembno zlasti za opredelitev pravnega varstva, ki je na voljo v posameznem korporacijskopравnem razmerju. Poslovanje gospodarskih družb je dinamičen proces. Iz tega vidika so dolgotrajni sodni postopki in večletno čakanje na sodno odločbo ter nato še njeno izvršitev, strup za redno poslovanje gospodarskih družb. Družba lahko v negotovosti glede izida sodnega postopka posluje več let, kar seveda vpliva na uspešnost njenega poslovanja.¹³⁹ Sodno varstvo tako ne daje takojšnjega pravnega varstva, kar pa je za družbo ključnega pomena. V ta namen so za zavarovanje terjatev na voljočasne odredbe.

ZGD-1 loči dva temeljna sklopa pravnih razmerij, in sicer:

- (i) razmerja med družbeniki oziroma delničarji določene gospodarske družbe in
- (ii) razmerja med družbenikom oziroma delničarjem na eni strani in družbo na drugi strani.¹⁴⁰

Zraven teh se v gospodarskih družbah oblikujejo še razmerja med delavci in družbo, na podlagi delovnopравne zakonodaje ter razmerja med člani organov družbe. Pravno ureditev imajo seveda tudi medsebojna razmerja organov družbe, kot so poslovodstvo, nadzorni svet in skupščina. V omenjenih razmerjih nastopajo fizične in pravne osebe kot nosilci materialnopравnih upravičenj (pravic), obveznosti in odgovornosti.¹⁴¹ Pravni interesi, ki izhajajo iz navedenih razmerij imajo v skladu z določili ZGD-1 določena korporacijskopравna upravičenja.¹⁴² Temeljna komponenta ureditve korporacijskih razmerij je možnost, da imetniki korporacijskih pravic slednje zavarujejo, oziroma, da imajo možnost s pravnimi sredstvi nosilce obveznosti prisiliti k njihovi izpolnitvi.¹⁴³ Govorimo torej o pravnem varstvu korporacijski pravic.

Pri sodnem uveljavljanju določene pravice gre za procesno dejanje, s katerim nosilec pravice sproži delovanje pristojnega državnega organa, z namenom uresničitve zaščite te pravice. Način uresničitve zaščite posamezne pravice je odvisen od vrste postopka v katerem se ta

¹³⁹ Tako tudi M. Šipec, Začasne odredbe v sodnih sporih po ZGD, Podjetje in delo, št. 3-4, 1997, str. 285-301.

¹⁴⁰ Povzeto po N. Plavšak v M. Kocbek, R. Bohinc, B. Bratina, M. Ilešič, Š. Ivanjko, R. Knez, M. Odar, H. M. Pivka, N. Plavšak, S. Prelič, D. Pšeničnik, K. Puharič, B. Zabel, Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), GV Založba, Ljubljana, 2006, str. 255, (v nadaljevanju: M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD).

¹⁴¹ Povzeto po Š. Ivanjko, M. Kocbek, S. Prelič, Korporacijsko pravo: pravni položaj gospodarskih subjektov, Druga, dopolnjena in predelana izdaja, GV Založba, Ljubljana, 2009, str. 93, (v nadaljevanju: Š. Ivanjko et al., Korporacijsko pravo).

¹⁴² Povzeto po N. Plavšak v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 255.

¹⁴³ Povzeto po Š. Ivanjko et al., str. 93.

uveljavlja.¹⁴⁴ Sodišče v sporih po ZGD-1 odloča v pravnem ali nepravdnem postopku¹⁴⁵. V nepravdnem postopku odloča sodišče v tistih zadevah, ki jih izrecno določa 50. člen ZGD-1. o drugih korporacijskopравниh upravičenjih pa sodišče odloča v pravnem postopku, in sicer po pravilih posebnega pravnega postopka – postopka v gospodarskih sporih, v skladu s 1. točko 482. člena ZPP.¹⁴⁶

Od postopkov, kjer sodišče odloča o korporacijskih zahtevkih, ki jih uveljavlja družbenih zoper druge družbenike ali zoper družbo oziroma njene organe, je potrebno ločiti postopek v katerem sodišče odloča o vpisu pravnega dejstva v sodni register v skladu z Zakonom o sodnem registru (v nadaljevanju ZSReg)^{147, 148}.

5.1.1. Nepravdni postopki

Zakon o nepravdnem postopku¹⁴⁹ (v nadaljevanju: ZNP) v 1. členu določa, da se ta zakon uporablja za obravnavanje osebnih stanj, družinskih in premoženjskih razmerij, ter drugih zadev, določenih s tem ali drugim zakonom, da se rešujejo v nepravdnem postopku.¹⁵⁰ ZGD-1 tako v 50. členu določa, da se v nepravdnem postopku odloča o:

- „- odvzemu upravičenja za vodenje poslov ali zastopanje družbeniku (90. in 99. člen);
- dovoljenju družbeniku, da brez likvidacije prevzame podjetje (prvi odstavek 116. člena);
- imenovanju ali odpoklicu likvidacijskih upraviteljev (drugi odstavek 119. in 120. člena in 408. člen);
- določitvi družbenika ali tretje osebe, ki hrani poslovne knjige (drugi odstavek 132. člena);
- izročitvi prepisa letnega poročila komanditistu (drugi odstavek 140. člena);
- imenovanju ustanovitvenega revizorja, posebnega revizorja, izrednega revizorja, pogodbenega revizorja, posebnega revizorja za razmerja z obvladujočo družbo, vključitvenega revizorja, revizorja, pripojitvenega in delitvenega revizorja (194. člen, drugi odstavek 318. člena, prvi odstavek 322. člena, drugi odstavek 360., 386., 535.b, 546.b, drugi odstavek 555.a, 583. in 627. člena);
- nesoglasjih med ustanovitelji in ustanovitvenimi revizorji (drugi odstavek 196. člena);
- podaljšanju roka za izvedbo ustanovne skupščine (tretji odstavek 214. člena);
- objavi oglasa vpisnikom delnic, da dvignejo vplačila (tretji odstavek 215. člena);
- tržni vrednosti delnic, s katerimi se trguje na organiziranem trgu (šesti odstavek 237. člena);

¹⁴⁴ Povzeto po N. Plavšak v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 256.

¹⁴⁵ Praviloma v nepravdnem postopku, tako Š. Ivanjko et al., str. 93.

¹⁴⁶ Povzeto po N. Plavšak v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 257.

¹⁴⁷ Uradni list RS, št. 13/1994, 31/2000 - ZP-L, 91/2005, 42/2006 - ZGD-1, 33/2007, 93/2007, 65/2008, 49/2009, 82/2013 - ZGD-1H, 17/2015, 54/2017.

¹⁴⁸ Povzeto po N. Plavšak v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 257, več o tem N. Plavšak v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 223-231.

¹⁴⁹ Uradni list SRS, št. 30/1986, 20/1988 - popr., Uradni list RS, št. 87/2002 - SPZ, 131/2003 - odl. US, 77/2008 - (ZDZdr), 10/2017 - ZPP-E.

¹⁵⁰ 1. člen ZNP.

- pooblastilu za sklic skupščine ali objavo predmeta, o katerem naj skupščina odloča (četrti odstavek 295. člena);
- pravici delničarja, družbenika ali zainteresirane osebe do obveščenosti (306. in 513. člen ter drugi odstavek 637. člena);
- primerni odpravnini manjšinskim ali izstopajočim delničarjem (drugi odstavek 388. člena in tretji odstavek 556. člena);
- višini plačila likvidacijskemu upravitelju (prvi odstavek 423. člena);
- nadomestilu in o denarnem plačilu zunanjim delničarjem (četrti odstavek 552. člena in peti odstavek 553. člena);
- imenovanju posebnega ali skupnega zastopnika (drugi odstavek 595. člena in prvi odstavek 608. člena);
- predlogu za sodni preizkus menjalnega razmerja (prvi odstavek 605. člena);
- zadevah v zvezi z evropsko delniško družbo, določenih v 8., 25., 26., 55. in 64. členu Uredbe 2157/2001/ES,
- zadevah v zvezi s čezmejno združitvijo kapitalskih družb (4. oddelek Drugega poglavja VI. dela tega zakona) in
- drugih zadevah, za katere ta zakon določa, da sodišče o njih odloča v nepravdnem postopku.”¹⁵¹¹⁵²

V skladu z drugim odstavkom 52. člena ZGD-1 sodišče v nepravdnem postopku o zadevah izročitve prepisa letnega poročila komanditistu, imenovanju ustanovitvenega revizorja, posebnega revizorja, izrednega revizorja, pogodbenega revizorja, posebnega revizorja za razmerja z obvladujočo družbo, vključitvenega revizorja, revizorja, pripojitvenega in delitvenega revizorja, podaljšanju roka za izvedbo ustanovne skupščine, primerni odpravnini manjšinskim ali izstopajočim delničarjem in imenovanju posebnega ali skupnega zastopnika odloči v roku petih dni od prejema predloga. Rok za pritožbo zoper sklep sodišča v teh zadevah je tri dni od vročitve sklepa. Prav tako pritožba ne zadrži izvršitve.¹⁵³ Procesna ureditev tako nudi učinkovito sodno varstvo, saj bo sodišče o predlogu hitro odločilo. Začasne odredbe tako v teh zadevah niso potrebne. Precej drugačno je stanje učinkovitega sodnega varstva v zadevah, kjer sodišče odloča v pravnem postopku.

---

¹⁵¹ 50. člen ZGD-1.

¹⁵² Več o tem N. Plavšak, ZGD in sodišča: Nova ureditev nepravdnih postopkov v Zakonu o gospodarskih družbah, Podjetje in delo, št. 6-7, Ljubljana, 2001, str. 787-793.

¹⁵³ Tako tudi M. Šipec, et al., str. 185.

5.1.2. Pravdni postopki

O vseh ostalih zadevah glede uveljavljanja korporacijskopравnih pravic, za katere zakon ne določa, da se obravnavajo v nepravdnem postopku, bo sodišče odločalo v pravdnem postopku.¹⁵⁴ Razmejitve med civilnimi pravnimi in nepravnimi postopki so si pravni teoretiki prizadevali ugotoviti, vendar še vedno ni enotne teorije, ki bi ta dva postopka med seboj ločila.¹⁵⁵ Tako se poslužujemo čisto pozitivistične razmejitve. Odločitev ali gre za pravdno ali nepravdno zadevo je odvisna od tega, ali je zakonodajalec za njeno reševanje predpisal pravdni ali nepravdni postopek.¹⁵⁶ To pomeni, da je za odločanje v civilnih zadevah vedno pristojno sodišče v pravdnem postopku, če zakon ne določa, da odloča sodišče o zadevi v nepravdnem postopku.¹⁵⁷

Sodobna procesna teorija trdi, da je bistvo pravovarstvenega zahtevka v tem, da je zahtevk na eni strani del pravice materialnega prava, na drugi strani pa konstitutivni del tožbe, torej, da vsako pravno razmerje vsebuje dve pooblastili. Na eni strani pooblastilo zahtevati od sopogodbnika izpolnitveno ravnanje, na drugi strani pa pooblastilo zahtevati od državnih organov varstvo svoje pravice.¹⁵⁸

---

¹⁵⁴ Tako tudi M. Šipec, et al., str. 185.

¹⁵⁵ Povzeto po L. Ude, Civilno procesno pravo, Uradni list, Ljubljana, 2002, str. 72, (v nadaljevanju: L. Ude).

¹⁵⁶ Primerjaj s S. Triva, M. Dika, Građansko parnično procesno pravo, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2004, str. 53

¹⁵⁷ Tako L. Ude, str. 73.

¹⁵⁸ Povzeto po L. Ude, str. 67.

5.2. Začasne odredbe za zavarovanje zahtevkov delničarjev oziroma družbenikom v zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine

Sklep skupščine je korporacijski pravni akt s katerim skupščina delniške družbe, torej delničarji, oblikujejo voljo družbe in s tem ureja njeno poslovanje, delo in organizacijo. S sklepom skupščine se na novo ustvarjajo pravna razmerja, znotraj katerih se oblikujejo posamezne pravice, obveznosti in odgovornosti posameznih subjektov. Da bi bil takšen sklep veljaven, mora zadostiti splošnim predpostavkam za veljavnost pravnega posla. Če določen pravni posel teh predpostavk ne dosega, je posel praviloma neveljaven¹⁵⁹. Pri tem je neveljavnost lahko absolutna oziroma govorimo o ničnosti pravnega posla ali relativna, kjer govorimo o izpodbojnosti pravnega posla. Ničnost in izpodbojnost pravnih poslov urejajo pravila obligacijskega prava. Pri tem se poraja vprašanje ali se lahko obligacijskopravna pravila o neveljavnosti pravnih poslov uporabljajo tudi za korporacijskopravni posel, kot je sklep skupščine. Pravna teorija o tem pravi, da povsem enaka uporaba pravil ni mogoča že zaradi specifičnosti skupščinskega sklepa kot korporacijskega pravnega posla,¹⁶⁰ zato ZGD-1 v 8. oddelku podrobneje ureja ničnost in izpodbojnost sklepov skupščine. Ničnost sklepa skupščine pomeni, da takšen sklep že od sprejetja dalje nima nobenih pravnih učinkov, poznejše prenehanje ničnostnega razloga pa (razen izjemoma¹⁶¹) ne povzroči konvalidacije. Izpodbojnost sklepa skupščine pomeni, da takšen sklep ni neveljaven sam po sebi, temveč le viseč, dokler se ga ne izpodbije oziroma poteče rok za njegovo izpodbijanje.¹⁶² Glede tega je Vrhovno sodišče v sodbi III Ips 60/2003 z dne 4. 12. 2003 podalo mnenje: *»Pravno relevantni so samo tisti sklepi, ki so bili s strani predsedujočega deklarirani za sprejete in notarsko potrjene. Tedaj veljajo kot sklepi skupščine, ne glede na to, ali so nepravilni oziroma kakorkoli pravno pomanjkljivi. Zato je potrebno posebno uveljavljanje njihove neveljavnosti v skladu z zakonsko določenimi postopki.«*¹⁶³

ZGD-1 ločeno obravnava ničnost in izpodbojnost skupščinskih sklepov, zato bodo ti razlogi v nadaljevanju tudi ločeno predstavljeni. Zakonska ureditev najprej obarvana ničnostne in izpodbojne razloge, nato pa še roke in postopek za ugotavljanje ničnosti in uveljavljanje izpodbojnosti.¹⁶⁴

¹⁵⁹ Neveljavnost pravnega posla moramo ločiti od neobstoječega pravnega posla, to je, kadar posel sploh ni bil sklenjen. Podrobneje o tem M. Kocbek, Š. Ivanjko v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 701.

¹⁶⁰ Tako M. Kocbek, Š. Ivanjko v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 701.

¹⁶¹ Podrobneje o tem M. Kocbek, S. Prelič, Nekateri vidiki ničnosti sklepov skupščine delniške družbe, v: Podjetje in delo, št. 3-4, 1998, str. 295-308.

¹⁶² Povzeto po M. Kocbek, Š. Ivanjko v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 703.

¹⁶³ VSRS sodba III Ips 60/2003, z dne 4. 12. 2003.

¹⁶⁴ Povzeto po M. Kocbek, Š. Ivanjko v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 703.

5.2.1. Ničnost sklepa skupščine

ZGD-1 v 390. členu določa ničnostne razloge, in sicer:

»Sklep skupščine je poleg primerov, določenih v prvem in drugem odstavku v zvezi s tretjim odstavkom 343. člena, v 363. členu in drugem odstavku 368. člena tega zakona, ničen tudi:

- če je bil sprejet na skupščini, ki ni bila sklicana v skladu z drugim odstavkom 295. člena tega zakona, ali če je bila pri sklicu kršena prva, druga ali četrta alineja prvega odstavka 296. člena tega zakona, ali če skupščina ni bila sklicana v skladu s četrtem do šestim odstavkom 296. člena in prvim odstavkom 297. člena tega zakona, razen če so se zasedanja skupščine udeležili vsi delničarji ali so bili veljavno zastopani;

- če ni potrjen v skladu s prvim in drugim odstavkom 304. člena tega zakona;

- če ni združljiv z bistvom družbe ali če je po svoji vsebini v nasprotju s tistimi določbami tega zakona, ki se uporabljajo izključno ali pretežno za zaščito upnikov družbe ali so sicer v javnem interesu;

- če je po svoji vsebini v nasprotju z moralo ali javnim redom;

- sklep skupščine iz 378. člena tega zakona je ničen, če v šestih mesecih po njegovem sprejetju sklep o povečanju osnovnega kapitala in izvedba povečanja osnovnega kapitala nista vpisana v register; ta rok ne teče, dokler pred sodiščem teče postopek zaradi uveljavljanja ničnosti ali izpodbojnosti.«¹⁶⁵

Eden izmed glavnih ničnostnih razlogov je nepravilen sklic skupščine. V skladu z določili ZGD-1 lahko skupščino skliče (i) poslovodstvo¹⁶⁶ ali (ii) poslovodstvo na zahtevo delničarjev katerih skupni deleži dosegajo dvajsetino osnovnega kapitala, ki od poslovodstva pisno zahtevajo sklic skupščine, pri čemer lahko statut pravico zahtevati sklic skupščine veže na nižji delež osnovnega kapitala ali (iii) ti delničarji po pooblastilu sodišča, če skupščina ni zasedala v roku dveh mesecev od prejema zahteve.¹⁶⁷ Skupščino pa lahko skliče tudi nadzorni svet v skladu s četrtem odstavkom 281. člena ZGD-1.¹⁶⁸

Skupščino tako lahko veljavno skličejo le (zgoraj navedene) pooblaščen osebe s formalnim sklicem. Če skupščino skliče neveljavno imenovano poslovodstvo ima to za posledico neveljavno odločanje o sklicu skupščine in posledično tudi ničnost sklepov skupščine.¹⁶⁹ Formalnost sklica skupščine zahteva navedbo firme in sedeža družbe, čas in kraj skupščine ter navedbo presečnega dne in pogoje, od katerih sta odvisna udeležba na skupščini in uresničevanje glasovalne pravice. Ne zadoščanje formalnim pogojem glede sklica¹⁷⁰ skupščine

¹⁶⁵ 390. člen ZGD-1.

¹⁶⁶ O sklicu skupščine odloča poslovodstvo z navadno večino (drugi odstavek 295. člena ZGD-1). O sklicu skupščine lahko odločajo le veljavno imenovani člani poslovodstva. Tako M. Kocbek v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 708.

¹⁶⁷ 295. člen ZGD-1.

¹⁶⁸ Smiselno enako kot za sklic skupščine s strani poslovodstva velja tudi za nadzorni svet. Tako nadzorni svet odloča o sklicu skupščine z navadno večino in o sklicu lahko odločajo le veljavno imenovani člani nadzornega sveta.

¹⁶⁹ Tako M. Kocbek v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 708.

¹⁷⁰ Podrobneje o objavi sklica skupščine glej S. Prelič, Ničnost sklepa skupščine delniške družbe zaradi nepravilnosti pri objavi sklica skupščine, v Podjetje in delo, 2016, št. 2, str. 393.

ima za posledico ničnost sklepov tako sklicane skupščine. Vendar pa vsaka pomanjkljivost v procesu sklica skupščine še ne pomeni upravičenega razloga za uveljavljanje ničnosti.¹⁷¹

ZGD-1 glede tega ničnostnega razloga uveljavlja izjemo od predpisane ničnosti. To je institut *univerzalne skupščine*. Za univerzalno skupščino gre kadar so vsi delničarji družbe oziroma njihovi zastopniki fizično¹⁷² navzoči na skupščini. Navzoči morajo biti ves čas zasedanja skupščine, pri vseh točkah dnevnega reda in pri odločanju o vseh sklepih skupščine. Kasnejši odhod ne povzroči ničnosti dotlej veljavno sprejetih sklepov. Navzoči morajo biti vsi delničarji, tudi tisti, ki imajo prednostne delnice brez glasovalne pravice.¹⁷³

Druga alineja 390. v zvezi z 304. členom ZGD-1 določa ničnost sklepa skupščine, če ta ni potrjen v obliki notarskega zapisnika in če ne vsebuje obvezne vsebine notarskega zapisnika. Rok za uveljavljanje ničnosti iz tega razloga je zelo kratek. Prvi odstavek 391. člena ZGD-1 določa, da ničnosti sklepa skupščine iz tega razloga ni mogoče uveljavljati po tem, ko je bil sklep vpisan v register. Četrty odstavek 304. člena ZGD-1 pa določa, da mora poslovodstvo v roku 24 ur po koncu skupščine poslati registru notarsko overjen prepis zapisnika in prilog.¹⁷⁴ Navedene kršitve formalnosti notarskega zapisnika so ničnostni razlog ne glede na to ali je zasedala univerzalna skupščina ali navadna.¹⁷⁵

Tretja alineja 390. člena ZGD-1 določa ničnost sklepa skupščine, če ta ni združljiv z bistvom družbe ali je po svoji vsebini v nasprotju s tistimi določbami zakona, ki se uporabljajo izključno ali pretežno za zaščito upnikov družbe ali so sicer v javnem interesu. Ta ničnostni razlog, se za razliko od prejšnjih dveh, nanaša na materialno plat, torej samo vsebino sklepa skupščine. Gre za tri alternativne predpostavke, in sicer: (i) nezdržljivost z bistvom družbe ali (ii) kršitev zakonskih določb, ki pomenijo zaščito upnikov družbe ali (iii) oškodovanje javnega interesa.¹⁷⁶ Pod ta ničnostni razlog je možno subsumirati zelo raznolika dejanska stanja. Predvsem pa je ta ničnostni razlog pomemben za upnike, ki sicer ne bi imeli aktivne legitimacije uveljavljanja ničnosti skupščinskega sklepa.¹⁷⁷

V četrti alineji 390. člena ZGD-1 je kot samostojen ničnostni razlog naveden nasprotovanje morali ali javnemu redu. Ničnostni razlog se v primeru morale tolmači ozko, torej strogo usmerjeno le na vsebino sklepa skupščine, ne pa tudi na ozadje sklepa (postopek sprejetja, motivi in nameni delničarjev ipd.).¹⁷⁸ Drugi del ničnostnega razloga predstavlja javni red, ki je skupek predpisov s katerimi se zagotavlja družbeni mir, spoštovanje temeljev pravnega sistema

¹⁷¹ Podrobneje o tem M. Kocbek v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 709.

¹⁷² Ne zadostuje neposredna telefonska zveza.

¹⁷³ Povzeto po M. Kocbek v M. Kocbek, et al., Veliki komentar ZGD, str. 711, 712.

¹⁷⁴ Ibid., str. 713.

¹⁷⁵ Ibid., str. 714.

¹⁷⁶ Povzeto po M. Kocbek v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 714.

¹⁷⁷ Podrobneje o tem ibid., str. 715.

¹⁷⁸ Podrobneje o tem ibid., str. 716-718.

in izključitev uporabe sile¹⁷⁹ oziroma stanje, v katerem je zagotovljeno neovirano izvrševanje pravic in dolžnosti po ustavi in zakonih^{180, 181}

5.2.2. Izpodbojnost sklepa skupščine

Izpodbojni razlogi so določeni v 395. členu ZGD-1. „Sklep skupščine je izpodbojen, če:

- 1.) je vsebina sklepa v nasprotju z zakonom ali statutom, ali
- 2.) je bil pri sprejetju sklepa kršen zakon ali statut in te kršitve vplivajo na veljavnost sklepa (na primer, ker za sprejetje sklepa ni glasovala zadostna večina).“¹⁸²

Sklep skupščine je tako izpodbojen zaradi materialne ali formalne kršitve zakona ali statuta. Prav tako pa, če gre za kršitev postopkovne določbe, določene z zakonom ali statutom, pri tem kršitve vplivajo na veljavnost sklepa (*teorija relevance*¹⁸³).¹⁸⁴

Zraven teh dveh razlogov pa je sklep skupščine v skladu z drugim odstavkom 395. člena ZGD-1 vedno izpodbojen (ne velja teorija relevance)¹⁸⁵, če je v zvezi s sprejetjem sklepa kršena delničarjeva pravica do obveščeniosti iz 305. člena ZGD-1.¹⁸⁶

Kot posebni izpodbojni razlog ZGD-1 v tretjem odstavku 395. člena določa, da se izpodbijanje lahko opira na to, da je delničar z uresničevanjem glasovalne pravice zase ali v korist tretjega poskušal pridobiti posebne ugodnosti na škodo družbe ali drugih delničarjev, če je na podlagi sprejetega sklepa skupščine ta namen mogoče doseči. Slednje pa ne velja, kadar je drugim delničarjem na podlagi sklepa zagotovljeno primerno nadomestilo za tako škodo.¹⁸⁷

Četrty odstavek dotičnega člena pa nato izrecno izpostavi, da se izpodbijanje ne more opirati na kršitev dolžnosti, ki jih imajo finančne in druge organizacije, ki uresničujejo glasovalno pravico za delničarje po 302. členu ZGD-1.¹⁸⁸

---

¹⁷⁹ Tako ibid., str. 718.

¹⁸⁰ 2. člen Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), Uradni list RS, št. 70/2006.

¹⁸¹ Povzeto po M. Kocbek v M. Kocbek et al., Veliki komentar ZGD, str. 716-719.

¹⁸² Prvi odstavek 395. člena ZGD-1.

¹⁸³ Več o tem glej L. Jurgec, Razveljavitev sklepa skupščine delniške družbe zaradi splošnih izpodbojnih razlogov, Podjetje in delo, 2016, št. 1, str. 5 (v nadaljevanju: Jurgec).

¹⁸⁴ Tako tudi VSK sodba Cpg 233/2008, z dne 8. 5. 2009: »Prvi odstavek 395.čl. ZGD-1 navaja dva izpodbojna razloga in sicer; (1) kadar je vsebina sklepa v nasprotju z zakonom in (2) če je bil, pri sprejetju sklepa kršen zakon ali statut. Zgolj v slednjem primeru pa ZGD-1 uveljavlja tudi teorijo relevance.«.

¹⁸⁵ Tako tudi Š. Ivanjko et al., str. 768.

¹⁸⁶ Podrobneje o tem Jurgec, str. 5 in ostale.

¹⁸⁷ Povzeto po Š. Ivanjko et al., str. 769.

¹⁸⁸ Tako tudi ibid., str. 769.

5.2.2.1. Konvalidacija izpodbojnih sklepov

Peti odstavek 395. člena ZGD-1 določa, da sicer izpodbojnega sklepa skupščine več ni mogoče razveljaviti, če je skupščina tak sklep potrdila z novim sklepom in proti temu novemu sklepu v izpodbojnem roku ni bila vložena tožba na njegovo razveljavitev ali ugotovitev ničnosti ali če je bila taka tožba umaknjena ali če je bil tožbeni zahtevek za razveljavitev novega sklepa ali ugotovitev njegove ničnosti pravnomočno zavržen. Kljub tej določbi, lahko upravičenec¹⁸⁹ uveljavlja izpodbivanje, če izkaže pravni interes da se sklep za čas do sprejetja novega (potrditvenega) sklepa razveljavi in od sodišča zahteva, da ugotovi, da izpodbojni sklep do sprejetja novega (potrditvenega) sklepa ni veljal.¹⁹⁰

Sklep skupščine lahko izpodbija vsak upravičenec¹⁹¹ z izpodbojno tožbo, ki jo mora vložiti v roku enega meseca. Če se je tožnik udeležil skupščine, prične rok teči z dnem, ko se je skupščina končala. Če se tožnik ni udeležil skupščine, pa prične teči rok z dnem, ko je tožnik izvedel za sklep ali bi zanj moral izvedeti. V primeru, da je bil sklep objavljen, prične teči rok z dnem objave sklepa.¹⁹²

Če izpodbivanje uveljavlja delničar, ki je bil navzoč na skupščini, zakon določa dodatni pogoj, in sicer, da mora delničar na skupščini zapisniško napovedati izpodbivanje. Če delničar ni bil navzoč na skupščini, pa lahko izpodbija sklep le, če mu je bilo protipravno preprečeno, da bi prisostvoval na skupščini, ali če ni bil pravilno vabljen na skupščino, ali če je skupščina odločala o zadevi, ki ni bila na dnevnem redu.¹⁹³

5.2.3. Posebni primeri ničnosti in izpodbojnosti sklepov skupščine

Zraven splošnih ničnostnih in izpodbojnih razlogov, ZGD-1 določa še posebne primere ničnosti in izpodbojnosti sklepov skupščine.¹⁹⁴

Posebni primeri ničnosti so:

- ničnost volitev (392. člen ZGD-1),
- ničnost letnega poročila (401. člen ZGD-1).¹⁹⁵

---

¹⁸⁹ Vsak delničar pod pogoji, ki jih določa ZGD-1, poslovodstvo in vsak član organa vodenja ali nadzora, če bi člani z uresničitvijo sklepa skupščine storili kaznivo dejanje ali ravnali v nasprotju z zakonom.

¹⁹⁰ Tako tudi Š. Ivanjko et al., str. 769.

¹⁹¹ Gelj opombo št. 151.

¹⁹² 396. člen ZGD-1.

¹⁹³ 397. člen ZGD-1.

¹⁹⁴ Podrobneje o tem glej M. Kocbek, Izpodbojnost sklepov skupščine delniške družbe, v Podjetje in delo, 1998, št. 6-7, str. 792-804.

¹⁹⁵ Podrobneje o tem glej Š. Ivanjko et al., str. 773-780.

Posebni primeri izpodbojnosti so:

- izpodbojnost sklepa o uporabi bilančnega dobička (399. člen ZGD-1),¹⁹⁶
- izpodbojnost sklepa o povečanju osnovnega kapitala (400. člen ZGD-1),¹⁹⁷
- izpodbojnost sklepa o sprejetju letnega poročila (401. člen ZGD-1).¹⁹⁸

5.2.4. Začasne odredbe v zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine

Slovenska sodišča le s težka odobrijo izdajo začasne odredbe. V zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine so drugostopenjska sodišča do sedaj uspešno upoštevala pritožbe zoper sklep prvostopenjskih sodišč in razveljavila sklep o zavrnitvi začasne odredbe na prvi stopnji ter poslala zadevo v ponovno sojenje le dvakrat¹⁹⁹. Da bi bil upnik uspešen s predlogom za izdajo začasne odredbe s katero želi zavarovati stanje, ki je obstajalo pred sprejetjem domnevno neveljavnega sklepa skupščine, mora za verjetno izkazati obstoj terjatve.²⁰⁰ Terjatev je v teh primerih izpodbijanje sklepa skupščine²⁰¹ oziroma tožba na ugotavljanje ničnosti sklepa skupščine. Obstoj terjatve je izkazan, če s stopnjo verjetnosti izkaže, da obstaja izpodbojni ali ničnostni razlog.

(1.) V zadevi Višjega sodišča v Kopru sklep Cpg 222/2007, z dne 14. 9. 2007 je prvostopenjsko sodišče zavrnilo predlog za izdajo začasne odredbe, Višje sodišče v Kopru pa je nato ugodilo pritožbi upnika in zadevo vrnilo v ponovno sojenje. Predlog za izdajo začasne odredbe se je glasil:

- „1. da se toženi stranki prepove pridobivanje in odsvajanje lastnih delnic z oznako K. in sicer za čas od izdaje začasne odredbe do pravnomočnosti končne odločbe, izdane v tej pravdni zadevi;
2. da se prepoved pridobivanja in odsvajanja lastnih delnic pri toženi stranki vpiše v centralni register KDD – Centralno klirinško depotna družba d.d.;
3. da morebitni ugovor zoper začasno odredbo ne zadrži njene izvršitve;
4. da je sklep o začasni odredbi izvršilni naslov in

¹⁹⁶ Podrobneje o tem glej A. Pori, Izpodbojnost sklepa o uporabi bilančnega dobička, v Podjetje in delo, 2016, št. 3-4, str. 472 in M. Kocbek, S. Prelič, Bilančnopravni vidiki posledic sodnih sporov glede sklepov o uporabi bilančnega dobička in minimalne dividende, v Podjetje in delo, 2016, št. 5, str. 679.

¹⁹⁷ Podrobneje o tem glej L. Jurgec, Izpodbijanje sklepa o povečanju osnovnega kapitala, v Podjetje in delo, 2016, št. 2, str. 290.

¹⁹⁸ Povzeto po Š. Ivanjko et al., str 770.

¹⁹⁹ VSK sklep Cpg 222/2007, z dne 14. 9. 2007 in VSK sklep Cpg 222/2011, z dne 24. 11. 2011.

²⁰⁰ Glede verjetnosti obstoja terjatve glej VSK sklep Cpg 222/2007, z dne 14. 9. 2007.

²⁰¹ Glej tudi D. Neffat, S. Potočnik, Izpodbijanje sklepa o uporabi bilančnega dobička in oblikovanje tožbenega zahtevka, v Pravna praksa, 2016, št. 39-40, str. 12-13.

5. da je tožena stranka dolžna tožeči stranki povrniti vse stroške tega postopka z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo po preteku petnajstdnevnega roka o dneva vročitve sklepa sodišča prve stopnje toženi stranki do plačila v roku 15-ih dni pod izvršbo.²⁰²

Višje sodišče v Kopru je odločilo, da „pri zahtevkih, kot je zahtevek na izpodbijanje skupščinskega sklepa je predlagatelj namen, da doseže, da družba ne opravi dejanj, ki bi jih lahko opravila, če bi bil sklep veljaven. To pa pomeni, da že pravovarstveni zahtevek na razveljavitev sklepa obsega tudi zahtevek na prepoved družbi opraviti pravna dejanja na podlagi takega sklepa. Ker pa je terjatev že opredeljena s samim zahtevkom se presoja verjetnost te terjatve opravi z ugotovitvijo ali je predlagatelj izkazal verjetnost, da je sklep skupščine neveljaven.“ V konkretnem primeru je upnik svoje trditve obširno utemeljil v sami tožbi in s tem izkazal utemeljenost terjatve. Zato je po oceni drugostopenjskega sodišča odločitev prvostopenjskega sodišča o zavrnitvi predloga za izdajo začasne odredbe saj upnik naj ne bi izkazal obstoj terjatve, zmotni.²⁰³

Predlagatelj začasne odredbe mora tako v skladu s prvim odstavkom 272. člena ZIZ za verjetno izkazati obstoj terjatve oz. da mu bo terjatev zoper dolžnika nastala, zraven tega pa še eno izmed alternativnih predpostavk iz drugega odstavka 272. člena ZIZ. Slednje pa v skladu s četrtrim odstavkom 270. člena v zvezi s tretjim odstavkom 272. člena ZIZ ni potrebno izkazati, če izkaže za verjetno, da bi dolžnik s predlagano začasno odredbo pretrpel le neznatno škodo.²⁰⁴

(2.) Standard težko nadomestljive škode na korporacijskoprnem področju je opredelilo Višje sodišče v Kopru je v sklepu Cpg 222/2011, z dne 24. 11. 2011: „...v obravnavanem primeru ne gre zgolj za vprašanje izgube premoženjskoprnih korporacijskih upravičenj obeh upnikov zaradi ravnanja dolžnika (pravica do dela dobička, pravica do likvidacijskega deleža in do deleža delnic, ki jih v okviru prednostnega upravičenja lahko pridobi delničar), ampak lahko pomeni tudi spremembo položaja upnikov v družbi in izgubo vpliva (iz večinskega delničarja v manjšinskega, brez odločujočega vpliva), kar pa po mnenju pritožbenega sodišča lahko pomeni težko nadomestljivo škodo (ob tem sta upnika tudi konkretno zatrjevala obstoj namena delničarja C.R. d.d. za povečanje kapitala po spremenjenem skupščinskem sklepu).“ Zraven tega je sodišče še potrdilo mnenje prvostopenjskega sodišča, da je premoženjska škoda, ki lahko nastane upniku brez izdaje začasne odredbe praviloma takšna, da jo je mogoče nadomestiti. Premoženjskoprna korporacijska upravičenja so tako vsaj načeloma nadomestljiva, medtem ko sprememba položaja delničarja v družbi, ki pomeni izgubo vpliva (iz večinskega delničarja v manjšinskega, brez odločujočega vpliva) pomeni težko nadomestljivo škodo.

V isti zadevi se je sodišče ukvarjalo tudi z ničnostjo sklepa skupščine in vrnitvijo v prejšnje stanje. Prvostopenjsko sodišče je namreč zatrjevalo, da nični sklep skupščine nima nobenih

²⁰² VSK sklep Cpg 222/2007, z dne 14. 9. 2007.

²⁰³ Tako ibid.

²⁰⁴ Tako tudi VSK sklep Cpg 222/2011, z dne 24. 11. 2011.

pravnih posledic in je potrebno vse posledice takšnega sklepa odpraviti. Drugostopenjsko sodišče je glede tega zapisalo: „Sicer je pravilna ugotovitev sodišča prve stopnje, da skladno s 394. čl. ZGD-1 nični sklep nima nobenih pravnih posledic, zaradi česar nastanejo vrnitvene obveznosti tistih, ki so kaj prejeli na podlagi takšnega sklepa. Vendar pa sta v zvezi s tem upnika izpostavila možnost nastanka dejanskih situacij, pri katerih je vprašljiva možnost vrnitve v prejšnji položaj, sodišče prve stopnje pa se s temi trditvami ni ukvarjalo. Ravno tako pa, po lastnih ugotovitvah v izpodbijanem sklepu, tudi ne z navedbami, da dolžnik z izdajočasne odredbe, če bi se tekom postopka izkazala za neutemeljeno, ne bi utrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaječasne odredbe nastale upnikoma.“²⁰⁵

Ugotovitev ničnosti učinkuje šele s pravnomočnostjo sodbe, do takrat, pa lahko tudi več let, družba posluje na podlagi nezakonitih sklepov skupščine. Tako lahko v času trajanja sodnega postopka na ugotovitev ničnosti sklepa skupščine, deluje lahko nezakonito postavljen nadzorni svet, uprava, ki jo je postavil nezakonito postavljen nadzorni svet, ta pa lahko družbo zaveže k poslom, ki lahko delničarjem ali družbi sami povzročijo nenadomestljivo škodo. Sodno varstvo tako nima smisla, če ni mogoče doseči tiste pravne posledice, ki se z uporabljenim pravnim sredstvom zasleduje. Sodišče bi torej v primeru, kadar je možnost vrnitve v prejšnje stanje vprašljiva, moralo izdati začasno odredbo, s katero bi zavarovalo določeno dejansko stanje, do razrešitve primarnega postopka.

5.2.4.1. Odločbe, kjer je sodišče zavrnilo izdajočasne odredbe

Sodišča iz različnih razlogov zavračajo izdajočasne odredbe, največkrat pa je ta razlog, da stranka ne izkaže obstoja terjatve. (1.) Tako je Višje sodišče v Ljubljani v zadevi I Cpg 1329/1999, z dne 16. 11. 1999 zavrnilo pritožbo zoper sklep prvostopenjskega sodišča o zavrnitvi izdaječasne odredbe, saj upnik ni izkazal obstoja terjatve – „Razpravljanje o težko nadomestljivi škodi, kot predpostavki za začasno odredbo, je ob odsotnosti izkaza terjatve odveč.“²⁰⁶ V tem primeru je upnik uveljavljal ničnost sklepa skupščine, saj naj bi ta nasprotoval morali. Upnik je zgolj pavšalno navajal trditve glede nemoralnosti sklepov, zato je prvostopenjsko sodišče povzelo, da naj bi bila nemoralnost v načinu, na katerega sta predloga za (dva) sklepa skupščine prišla na dnevni red skupščine. Ker je v tem primeru šlo na univerzalno skupščino je drugostopenjsko sodišče odločilo: „Sprejem nenajavljenih sklepov na skupščini družbe je kršitev z zakonom in družbeno pogodbo določene oblike sklica skupščine. Ni pa tak sklep ničen, ker so bili na skupščini prisotni vsi družbeniki.“²⁰⁷ Glede ničnostnega razloga nasprotovanju morale pa je odločilo: „Morali nasprotuje sklep skupščine zaradi svoje vsebine, ne zaradi načina sprejetja. Nemoralnost sklepa je pravni standard, ki ga mora stranka, ki ničnost uveljavlja, zapolniti s konkretnimi dejstvi.“²⁰⁸

²⁰⁵ VSK sklep Cpg 222/2011, z dne 24. 11. 2011.

²⁰⁶ VSL sklep I Cpg 1329/1999, z dne 16. 11. 1999.

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ Ibid.

Iz tega primera lahko razberemo, da je ključnega pomena, da upnik za verjetno izkaže obstoj terjatve, v tem primeru obstoj ničnostnega razloga. Če ta ni podan, se sodišče niti ne spušča v ugotavljanje obstoja ostalih predpostavk. Zato je zelo pomembno, da upnik pravilno opredeli zahtevek s katerim uveljavlja neveljavnost sklepa skupščine.

(2.) Tudi v zadevi Višjega sodišča v Ljubljani sklep I Cpg 817/2000, z dne 22. 8. 2000, je sodišče zavrnilo izdajo začasne odredbe, saj niso bili podani pogoji za uspešno izpodbijanje sklepa skupščine. Upnik namreč na sami skupščini ni napovedal izpodbijanja sklepa. Sodišče je zato odločilo: „Za uspešno izpodbijanje sklepov skupščine d.o.o. pa morajo biti podani pogoji iz 1. odst. 366. člena ZGD. Družbenik mora že na sami skupščini napovedati tožbo.“²⁰⁹ Tudi v tem primeri obstoj terjatve ni bil podan, saj izpodbojna tožba ne bo uspešna, ker se je upnik udeležil skupščine in na sami skupščini ni napovedal izpodbijanja.

(3.) V naslednji zadevi je prvostopenjsko sodišče izdalo začasno odredbo, ki jo je nato Višje sodišče v Kopru s sklepom Cpg 137/2007, z dne 11. 5. 2007, razveljavilo in vrnilo v ponovno odločanje. V tem primeru je upnik izpodbijal sklep skupščine o povečanju osnovnega kapitala s stvarnim vložkom, saj naj bi ta izključil prednostne pravice do novih delnic. V konkretnem primeru je šlo za izdajo novih delnic na podlagi konverzije terjatev enega delničarja (debt to equity swap), kar je v bistvu povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom. Pri takšnem povečanju je že po naravi stvari jasno, da je prednostna pravica izključena. „Že sam sklep o povečanju osnovnega kapitala s stvarnim vložkom po naravi stvari predstavlja izključitev prednostne pravice do novih delnic dosedanjih delničarjev po 337. čl. Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Za takšno izključitev zato ni treba sprejeti nobenega posebnega sklepa, zlasti pa tudi ne opraviti formalnih zahtev, ki jih takšna izključitev sicer zahteva po določbah 4. odst. 337. čl. ZGD-1. Vendar pa po oceni pritožbenega sodišča to ne velja tudi za materialne predpostavke izključitve prednostne pravice.“²¹⁰ Izključitev je dopustna le, če je v interesu delniške družbe, če ustreza namenu, ki ga zasleduje in je sorazmerna v smislu prednosti za delniško družbo in slabosti za posamezne delničarje. „Kadar o izključitvi prednostne pravice, ki mora biti stvarnoppravno upravičena, odloča skupščina, mora to upravičenje obstajati že ob izdaji sklepa o povečanju osnovnega kapitala.“²¹¹ V konkretnem primeru je upnik zgolj zatrjeval, da dolžnik ni izkazal stvarno upravičenih razlogov za izključitev prednostne pravice. Dolžnik pa je materialno predpostavko za izključitev prednostne (družba ni imela sredstev za vračilo kredita delničarju, zato je povečanje osnovnega kapitala s konverzijo utemeljeno) pravice izkazal. Upnik tako ni za verjetno izkazal obstoj terjatve – izpodbojnost skupščinskega sklepa. Ker je sodišče vezano na trditveno in dokazno gradivo strank postopka, začasna odredba ni utemeljena.²¹²

²⁰⁹ VSL sklep I Cpg 817/2000, z dne 22. 8. 2000.

²¹⁰ VSK sklep Cpg 137/2007, z dne 11. 5. 2007.

²¹¹ Ibid.

²¹² Povzeto po ibid.

(4.) V naslednjem primeru vidimo kako je Višje sodišče v Ljubljani s sklepom I Cpg 897/2008, z dne 23. 10. 2008 potrdilo zavrnitev izdaje začasne odredbe sodišča prve stopnje, saj predlog za izdajo začasne odredbe ni bil pravilno zastavljen. V dotičnem primeru je upnik s tožbo uveljavljal ugotovitev ničnosti sklepov skupščine. Za zavarovanje stanja pa je predlagal začasno odredbo za zadržanje učinkovanja sklepov skupščine. Sodišče je na to odgovorilo da: „V zavarovanje takšnega zahtevka bi tožeča stranka lahko uveljavljala začasno odredbo za začasno ureditev v obliki ureditvene začasne odredbe, s katero pa bi morala konkretizirano opredeliti dolžna ravnanja v okviru korporacijsko pravnih razmerij znotraj družbe do odločitve o samem tožbenem zahtevku.

Predlagana začasna odredba s splošnim zadržanjem učinkovanja sklepov skupščine takšnega merila ne izpolnjuje, zato z njo ni mogoče doseči namena zavarovanja tožbenega zahtevka, kot ga uveljavlja tožeča stranka s tožbo.“²¹³ Upnik mora za zavarovanje zahtevka kot je ugotovitev ničnosti sklepa skupščine uveljavljat ureditveno začasno odredbo, ki jo mora konkretizirano opredeliti. To pomeni, da mora v predlogu za izdajo začasne odredbe konkretno navesti dolžna ravnanja v okviru korporacijsko pravnih razmerij znotraj družbe, ki naj trajajo do pravnomočnosti odločbe o samem tožbenem zahtevku.²¹⁴

(5.) V naslednji zadevi Višjega sodišča v Ljubljani sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010 je upnik izpodbijal sklep skupščine. Predlog začasne odredbe, s katerim je želel zavarovati stanje, se je glasil:

„1. Sklep skupščine tožene stranke z dne 25. 8. 2009, ki je bil sprejet pri točki 7. Ločitev omrežne in tržne dejavnosti družbe: „Skupščina zadolži upravo in nadzorni svet družbe, da takoj pričneta s pripravo in izvedbo vseh potrebnih postopkov s ciljem prestrukturiranja družbe, z namenom ločitve omrežne in tržne dejavnosti v skladu z zahtevami zakonodaje in revizijskega poročila Računskega sodišča RS št. 1206-512008-29 z dne 24. 3. 2009. Izvajalce naj izbereta na osnovi zbiranja ponudb.“ se razveljavi.

2. Ta sklep se vpiše pri toženi stranki v sodni register Okrožnega sodišča v Ljubljani.

3. Tožena stranka je dolžna objaviti ta sklep v roku 14. dni od prejema tega sklepa v Uradnem listu RS.

4. Za kršitev zapovedi iz prejšnje točke izreka je tožena stranka dolžna plačati 50.000,00 EUR.

5. Ta sklep velja do pravnomočne odločitve v sporu, ki se pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani vodi na podlagi tožbe tožeče stranke zoper toženo stranko z dne 25. 9. 2009 na razveljavitev sklepa skupščine tožene stranke z dne 25. 8. 2009, ki je bil sprejet pri 7. točki dnevnega reda.

6. Tožena stranka je dolžna v roku 15 dni od dneva, ko prejme odločbo sodišča prve stopnje, plačati tožeči stranki stroške tega postopka, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od poteka paricijskega roka dalje do plačila.“²¹⁵

²¹³ VSL sklep I Cpg 897/2008, z dne 23. 10. 2008.

²¹⁴ Tako tudi ibid.

²¹⁵ VSL sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010.

Drugostopenjsko sodišče je zapisalo, da je regulacijsko začasno odredbo „dopustno izdati le v izjemnih primerih, v smislučasne ureditve spornega razmerja, zaradi preprečitve nastanka nenadomestljive škode, ob nadaljnjem pogoju, da bi bilo kljub izdani začasni odredbi in njeni izvršitvi, kasneje ob sodbi, s katero bi sodišče zahtevke zavrnilo, mogoče za toženca vzpostaviti prejšnje stanje.“²¹⁶ Vidimo, da je v tem primeru sodišče še odločalo na podlagi standarda nenadomestljive škode in ne težko nadomestljive škode, ki je pravni standard za izdajočasne odredbe danes.

Sodišče je obrazložilo pravilo o nedopustnosti prekrivanja vsebinečasne odredbe in tožbenega zahtevka, ki za regulacijsko začasno odredbo ne velja. Regulacijska začasna odredba je tako dopustna ob upoštevanju strogih pogojev in ob tehtanju interesov tožnika z interesi toženca. „Takšna začasna odredba je zato dopustna le v primerih, ko je to edini možen način za preprečitev ravnanj, ki bi povzročila, da sodno varstvo ne bi več moglo doseči svojega namena.“²¹⁷ Sodišče je odločilo, da v tem primeru začasna odredba z vsebino kot jo predlaga tožnik (razveljavitev sklepa skupščine) ni edini možni način za preprečitev takšnih ravnanj. Upnik bi namreč lahko „preprečil nastanek negativnih posledic sprejetja izpodbijanega sklepa, ki jih zatrjuje, z začasno odredbo, ki bi toženi stranki prepovedovala opraviti dejanja na podlagi izpodbijanega sklepa, torej dejanja, ki pomenijo realizacijo sklepa (prim. sklep Višjega sodišča v Kopru, Cpg 222/2007²¹⁸). Le v takšnem smislu bi bila v danem primeru začasna odredba dopustna.“²¹⁹ Tudi v tem primeru je sodišče zavrnilo izdajočasne odredbe, saj predlog ni bil dovolj konkretiziran. Kot v prejšnjem primeru, bi tudi tukaj upnik moral izrecno opredeliti ravnanja, ki naj jih dolžnik izvrši.

(6.) Srž problema je bil tudi v zadevi Višjega sodišča v Kopru sklep Cpg 236/2013, z dne 21. 11. 2013 nekonkretiziranost predloga za izdajočasne odredbe. Upnik je podal predlog za „zavarovanje nedenarne terjatve s prepovedjo dolžniku izvrševati sklep o spremembah statuta in s prepovedjo predlagati vpis sprememb statuta v sodni register (za primer neizvrševanja sklepa pa denarno kazen). Iz razlogov sklepa izhaja, da upnik, organiziran kot društvo (malih delničarjev) ni izkazal, da ima status osebe iz 395. člena ZGD-1 in da torej ni izkazal verjetnosti terjatve. Prav tako upnik s trditveno in dokazno podlago ni izkazal, da bi imel pravovarstveni interes za ničnostno tožbo. Po mnenju sodišča pa ni podan niti drugi pogoj za začasno odredbo, saj je upnik v zvezi z nastankom nenadomestljive škode podal zgolj pavšalne navedbe, iz katerih ni mogoče sklepati, katera konkretno je nenadomestljiva škoda.“ Upnik je namreč trdil le, da bi mu z vpisom skupščinskih sklepov nastala nenadomestljiva škoda, saj bi izgubil pravice, ki mu jih kot delničarju zagotavljata ZGD-1 in ZSDU. Sodišče je zato sklenilo, da mora upnik „konkretno navesti, katera je tista škoda, ki grozi in ki je v primeru uspeha v pravdi ne bo več mogoče popraviti.“²²⁰ Saj je namreč namen izdaječasne odredbe, da se prepreči

---

²¹⁶ Ibid.

²¹⁷ Ibid.

²¹⁸ Predstavljen v poglavju 4.2.4. Začasne odredbe v zvezi z neveljavnostjo sklepov skupščine.

²¹⁹ VSL sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010.

²²⁰ VSK sklep Cpg 236/2013, z dne 21. 11. 2013.

težko nadomestljiva škoda, ki bi lahko nastala v času trajanja postopka in zaradi katere uspeh v postopku dejansko ne bi imel več smisla.²²¹

(7.) V zadevi Višjega sodišča v Kopru sklep Cpg 152/2017, z dne 28. 9. 2017 je že prvostopenjsko sodišče zavrnilo predlog za izdajo začasne odredbe drugostopenjsko sodišče pa temu pritrnilo. Upnik je predlagal zadržanje opravljanja funkcije člana nadzornega sveta enemu izmed novo imenovanih članov ter vpis te prepovedi v sodni register. „Iz razlogov izpodbijanega sklepa izhaja, da upnik ni izpolnil že prvega pogoja za izdajo začasne odredbe, ker ni izkazal verjetnosti svoje terjatve, to je, da bo uspel izpodbiti skupščinski sklep dolžnika, da se za štiriletno mandatno obdobje za člana nadzornega sveta imenuje mag. M. J.; izkazal pa tudi ni nobene od predpostavk po drugem odstavku 272. člena ZIZ.“²²² Upnik je namreč očital članu nadzornega sveta M.J.-ju posebno naklonjenost družbi, ki posluje z delniško družbo katere član nadzornega sveta je. Upnik ni uspel izkazati obstoja nasprotja interesov v skladu z 38.a členom ZGD-1, temveč le posebno naklonjenost. „...tudi po presoji pritožbenega sodišča zaradi tako ugotovljene posebne naklonjenosti M. J. do podjetja S. ž. d.o.o. bi lahko bili ogroženi interesi dolžnika le, če bi bile dejavnosti dolžnika in družbe, do katere je bila ugotovljena ta posebna naklonjenost, konkurenčne. S trditvami, da bi M. J., kot član organa nadzora, pri dolžniku razpolagal s podatki, s katerimi bi lahko S. ž. zagotovil "konkurenčno prednost" pred drugimi ponudniki železniškega prevoza, pa upnik ne more izkazovati svoje terjatve, saj kot delničar dolžnika lahko z izpodbijanjem skupščinskega sklepa štiti z vidika konkurenčnosti in konflikta interesov le interese družbe, v kateri ima korporacijska upravičenja, ne pa tudi interesov drugih ponudnikov železniških storitev, ki bi lahko v razmerju do S. ž. bili prizadeti.“²²³

Zraven tega je že prvostopenjsko sodišče zavrnilo tudi podrejeni predlog upnika za položitev varščine za škodo, ki bi jo lahko utrpel dolžnik zaradi izdaje začasne odredbe z obrazložitvijo, da bi imela predlagana začasna odredba podobne učinke regulacijski začasni odredbi in bi ob založeni varščini upnika invazivno posegla v delovanje dolžnika ter poslabšala njegov položaj. Drugostopenjsko sodišče je temu pritrnilo in dodalo da: „je napačno upnikovo stališče, da je sodišče vedno, kadar je upnik pripravljen založiti varščino, dolžno izdati začasno odredbo. S takšnim naziranjem bi vpeljali izdajanje začasnih odredb, ki bi jih lahko upnik, če bi mu to njegov premoženjski položaj dopuščal, vedno nekako "kupil", ne glede na to, ali bi vsaj v zadostni meri izkazal, da je njegova terjatev verjetna.“²²⁴ To privede do sklepa, da „se za regulacijske začasne odredbe, kjer se o nevarnosti uveljavitve terjatve niti ne razpravlja, ne more uporabiti instituta izdaje začasne odredbe ob pogoju položitve upnikove varščine.“²²⁵

---

²²¹ Ibid.

²²² VSK Cpg 152/2017, z dne 28. 9. 2017.

²²³ Ibid.

²²⁴ Ibid.

²²⁵ Ibid.

5.2.5. Začasne odredbe – prepoved vpisa sklepa skupščine v sodni register

Z regulacijskimi začasnimi odredbami upniki zahtevajo tudi prepoved vpisa skupščinskega sklepa v sodni register. Pri tem se je v preteklosti odpiralo vprašanje, ali sme sodišče, ki odloča o izdajo začasne odredbe naložiti drugemu sodišču kako naj ravna v določenem postopku, oziroma mu prepovedati opravo določenega procesnega dejanja. Pravna teorija je predpostavila, da bi bila začasna odredba, ki bi naložila drugemu sodišču kako naj v določenem postopku odloči, nedopustna.²²⁶ To tezo je potrdila tudi sodna praksa Višjega sodišča v Ljubljani v sklepu I Cpg 326/2000: „Začasna odredba, s katero bi eno (pravdno) sodišče prepovedovalo opraviti procesno dejanje drugemu (registrskemu) sodišču, slednjega ne bi mogla zavezovati.“²²⁷

„Tudi če bi bili sporni sklepi tekom pravde vpisani v sodni register, prej vložena tožna na ničnost s tem ne bi postala nedopustna glede na 2.odst. 359.čl. ZGD. V tem pogledu tožeča stranka v svoji tožbi oz. predlogu za izdajo začasne odredbe govori o nevarnosti, ki je ob pravilni razlagi zakona ni. Vendar pa uspešna tožba na ničnost sklepov skupščine d.d. ne pomeni zgolj izničenja sklepov. V posledici praviloma nastanejo številne terjatve v zvezi s sanacijo pravnih posledic ničnega sklepa. O teh tožeča stranka v predlogu govori kot o vzpostavljanju lastniških razmerij, kot so bila pred sprejemom spornih sklepov skupščine. Gre za terjatve, ki jih je po 1.odst. 270.čl. oz. po 1.odst. 272.čl. ZIZ kot bodoče terjatve tudi mogoče zavarovati z začasno odredbo. Zavarovanje z začasno odredbo v primeru tožbe na ničnost sklepov skupščine d.d. je pravzaprav tipičen primer t.i. regulacijske odredbe, ki začasno uredi stanje, o katerem teče spor in iz katerega lahko izvirajo terjatve, ki jih je vnaprej nemogoče identificirati. Če se objekt zavarovanja razume tako, potem zaključek o neogroženosti tožnikovih terjatev ni več verjeten.“²²⁸

Kasnejša sodna praksa pa je v zvezi z začasnimi odredbami s katerimi se prepoveduje vpis sklepa skupščine v sodni register potrdila še institut registrske zapore²²⁹. Ta institut varuje upnika pred vpisom neveljavnega sklepa skupščine v sodni register in zato začasna odredba ni potrebna. Višje sodišče v Ljubljani je v sklepu I Cpg 398/2007, z dne 9. 5. 2007 odločilo: „Poslovodstvo družbe mora predlogu za vpis sklepa o prenosu delnic v register priložiti poleg notarsko overjenega prepisa zapisnika zasedanja skupščine, ki je odločala o izključitvi manjšinskih delničarjev (1. odst. 387. člena ZGD-1), tudi že zgoraj omenjeno izjavo poslovodstva iz 1. točke 2. odst. 590. člena v zvezi z 2. odst. 387. člena ZGD-1. Če take izjave poslovodstvo ne predloži, ker je bila proti sklepu skupščine o prenosu delnic pravočasno vložena tožba na neveljavnost (izpodbojnost ali ničnost) tega sklepa in o tožbenem zahtevku še ni bilo pravnomočno odločeno, po 3. odst. 590. člena v zvezi z 2. odst. 387. člena ZGD-1,

²²⁶ Tako Šipec et al., str. 195-198, primerjaj z Novak Krajšek, str. 165.

²²⁷ VSL sklep I Cpg 326/2000, z dne 6. 4. 2000.

²²⁸ Ibid.

²²⁹ Podrobneje o institutu registrske zapore glej G. Drnovšek, Upnikova pravica do zavarovanja in registrska zapora pri rednem zmanjšanju osnovnega kapitala delniške družbe, v Podjetje in delo, 2012, št. 8, str. 1670.

registrski organ prekine postopek odločanja o vpisu sklepa do pravnomočne odločitve o tožbenem zahtevku. Tako določen institut registrske zapore torej v zadostni meri varuje manjšinske delničarje pred pravnimi posledicami vpisa sklepa o prenosu delnic v register, torej pred prenosom delnic na glavnega delničarja. Presoja o tem, ali znatno prevladuje interes za hitro odločitev o predlaganem vpisu, ne da bi čakalo na pravnomočno odločitev o tožbenem zahtevku, pa je po 4. in 5. odst. 590. člena v zvezi z 2. odst. 387. člena ZGD-1 pridržana registrskemu organu, s tem pa tudi tehtanje zadržanja nastanka pravnih posledic vpisa sklepa o prenosu delnic na glavnega delničarja. Tako se pokaže, da regulacijska začasna odredba v predlagani vsebini v tem postopku ni potrebna zaradi preprečitve nastanka težko nadomestljive ali nenadomestljive škode, ker so tožnikom varovane pravice v samem registrskem postopku.²³⁰

Začasne odredbe zato v primerih vpisov sklepov v sodni register niso potrebne.

---

²³⁰ VSL sklep I Cpg 398/2007, z dne 9. 5. 2007.

6. PRIMERJALNOPRAVNI VIDIK

6.1. Splošno

Slovenski ZIZ ureditev začasnih odredb povzema po avstrijskem Exekutionsordnung (v nadaljevanju: EO),²³¹ ki prav tako ureja ureditvene vrste začasnih odredb. Tudi v avstrijski zakonodaji je pravno praznino regulacijskih začasnih odredb zapolnilo avstrijsko Vrhovno sodišče.²³² V trenutni avstrijski sodni praksi pa prevladuje stališče, da se za podlago za regulacijsko začasno odredbo uporabi 381. člen EO,²³³ ki določa, da se za zavarovanje nedenarnih zahtevkov lahko izda začasna odredba, če je njena izdaja potrebna za preprečitev grozeče sile ali odvrnitve grozeče nenadomestljive škode.²³⁴

To določbo lahko primerjamo z drugo alinejo drugega odstavka 272. člena ZIZ. Pri tem lahko že tako opazimo, da avstrijski EO določa strožji standard škode, kot slovenski ZIZ. EO zahteva da je grozeča škoda nenadomestljiva²³⁵, medtem ko slovenski ZIZ določa da mora biti škoda težko nadomestljiva. Institut nenadomestljive škode je v slovenskem prostoru določal ZIP. Čeprav je avstrijski EO določil strog standard škode, pa ga avstrijska sodna praksa razlaga široko in tako upnikom institut začasne odredbe iz tega razloga ni povsem nedosegljiv.²³⁶

Tudi avstrijske regulacijske začasne odredbe imajo nastanek v sodni praksi, ter tako kot slovenskem primeru, tudi tam glavni zahtevek ni bil denarne narave. Tako se je tudi v avstrijskem pravnem prostoru razširilo stališče, da so regulacijske začasne odredbe vezane na določeno naravo zahtevka. Vendar pa so mnjenja v avstrijski pravni teoriji tudi, da je vsebina zahtevka, ki izvira iz z začasno odredbo urejenega spornega pravnega razmerja, nepomembna in je tako lahko denarne ali nedenarne, ugotovitvene ali oblikovalne narave.²³⁷

---

²³¹ Gesetz vom 27. Mai 1896, Über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (Exekutionsordnung - EO), RGeBl 1896/79 in nasl.

²³² S sodno odločbo št. 2 Ob 330/97m z dne 19. 3. 1998.

²³³ "Zur Sicherung anderer Ansprüche können einstweilige Verfügungen getroffen werden:

1. wenn zu besorgen ist, dass sonst die gerichtliche Verfolgung oder Verwirklichung des fraglichen Anspruches, insbesondere durch eine Veränderung des bestehenden Zustandes, vereitelt oder erheblich erschwert werden würde; als solche Erschwerung ist es anzusehen, wenn die Entscheidung in Staaten vollstreckt werden müsste, in denen die Vollstreckung des Anspruchs weder durch völkerrechtliche Verträge noch durch Unionsrecht gesichert ist;

2. wenn derartige Verfügungen zur Verhütung drohender Gewalt oder zur Abwendung eines drohenden unwiederbringlichen Schadens nöthig erscheinen."

²³⁴ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 119.

²³⁵ Sodišče lahko zadrži izvršitev ničnega sklepa posloводства. Sklep za katerega se trdi, da je ničn (potrebno je potrdilo, da je ničn) se zadrži že, če družbi grozi nepopravljiva škoda, kar je enako z »škodo« v členu 381 Z 2 EO. Tako König Bernhard, Einstweilige Verfügungen im Zivilverfahren, Handbuch für Studium und Praxis, 4., neubearbeitete Auflage, MANZ'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung GmbH, Dunaj, 2012, str. 281, 282 (v nadaljevanju: König).

²³⁶ Prav tam, str. 119.

²³⁷ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 119.

Primerjavo lahko naredimo tudi s hrvaško zakonodajo, kjer Ovršni zakon²³⁸ (v nadaljevanju: OV) v drugem odstavku 347. člena²³⁹ izrecno določa izdajo regulacijski začasni odredbi za preprečitev nenadomestljive ali težko nadomestljive škode ali sile. Ta člen lahko primerjamo z drugim odstavkom 272. člena²⁴⁰ ZIZ in vidimo, da hrvaški OV določa tako pogoj nenadomestljive kot težko nadomestljive škode, medtem ko ZIZ določa le pogoj težko nadomestljive škode. Prav tako pa hrvaški OV v istem odstavku daje še dodaten razlog »če je iz drugih pomembnih razlogov to potrebno za zagotovitev pravnega reda«, ki ga slovenski ZIZ ne pozna.

Hrvaški OV izrecno ureja regulacijske začasne odredbe za zavarovanje nedenarnih terjatev, vendar pa pravna teorija dopušča možnost, da se v istem sporu poleg izdaje regulacijske začasne odredbe, ki ureja sporno razmerje, izda še zavarovalna začasna odredba, ki zavaruje denarno terjatev. Tako je možno sklepati, da je za ureditev spornega pravnega razmerja tako dopuščena izdaja regulacijske začasne odredbe tudi v primeru, ko je glavni zahtevek denarne narave.²⁴¹

---

²³⁸ Ovršni zakon, Urednički pročiščeni tekst, „Narodne novine“, broj 112/12, 25/13 - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14 i 55/16 – OUSRH.

²³⁹ (2) Ako je to nužno radi sprječavanja nastanka nenadoknadive ili teško nadoknadive štete, nasilja ili ako je iz drugih važnih razloga to potrebno radi osiguranja pravnoga reda, sud može odrediti mjeru kojom će privremeno urediti sporni odnos među strankama.

²⁴⁰ Upnik mora verjetno izkazati tudi eno izmed naslednjih predpostavk:

- nevarnost, da bo uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena;
- da je odredba potrebna, da se prepreči uporaba sile ali nastanek težko nadomestljive škode;
- da dolžnik z izdajo začasne odredbe, če bi se tekom postopka izkazala za neutemeljeno, ne bi utrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaje začasne odredbe nastale upniku.

²⁴¹ Povzeto po Pogorelčnik Vogrinc, str. 120.

7. SKLEP

Dolgotrajni sodni spori povzročajo strankam postopka določeno negotovost glede izida postopka in možnosti uveljavitve vtoževane terjatve. Predvsem kadar so stranke postopka gospodarski subjekti lahko ta negotovost povzroča velike težave pri vsakodnevnem poslovanju družbe. Za namene začasnega zavarovanja določenega stanja, nudi slovenski pravni red regulacijske začasne odredbe.

Regulacijske začasne odredbe so svoj obstoj dobile z Ustavno odločbo Up-275/97, leta 1998, so sredstvo zavarovanja s katero se oblikuje ali uredi sporno razmerje, za določen čas, do končne rešitve. Za izdajo regulacijske začasne odredbe morajo biti podani materialnopravni pogoji. To pomeni, da mora biti podana verjetnost, da terjatev obstaja ali da bo nastala. V tem primeru ima hitrost prednost pred materialno resnico in se za izdajo začasne odredbe zahteva le izkazana verjetnost obstoja ali nastanka terjatve. Regulacijska začasna odredba se lahko izda za zavarovanje kondemnatornih, deklaratornih ali konstitutivnih terjatev. Večinsko stališče pravne teorije, kateremu se pridružujem, meni, da so regulacijske začasne odredbe možne zgolj na nedenarnih terjativah, z izjemo regulacijskih začasnih odredb za denarne terjatve v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki.

Za izdajo regulacijske začasne odredbe pa je zraven pogoja obstoja terjatve potrebno izkazati še enega izmed alternativno naštetih predpostavk drugega odstavka 272. člena ZIZ. Te predpostavke so (i) nevarnost, da bo uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena; ali (ii) če je izdaja takšne odredbe potrebna za preprečitev uporabe sile ali nastanek težko nadomestljive škode; ali (iii) da dolžnik z izdajo začasne odredbe, če bi se tekom postopka izkazala za neutemeljeno, ne bi utrpel hujših neugodnih posledic od tistih, ki bi brez izdaje začasne odredbe nastale upniku. Ustavno sodišče pa je dodalo še pogoj reverzibilnosti, ki ga mora prav tako s stopnjo verjetnosti izkazati predlagatelj začasne odredbe. Učinek regulacijske začasne odredbe mora biti po razveljavitvi odredbe ali po poteku roka, za katerega je izdana, odpravljen. Sodišče mora vse pogoje za izdajo regulacijske začasne odredbe presojati restriktivno.

Postopek za izdajo začasne odredbe se načeloma uvede na predlog upnika. Sodišče nato s sklepom odloči o predlogu za izdajo začasne odredbe. Pri tem je vezano na sam predlog in lahko odloči le znotraj tega, kar je predlagal upnik. Sklep o izdaji začasne odredbe ima učinek sklepa o izvršbi, ni pa izvršilni naslov. Sodišče, ki izda začasno odredbo mora poskrbeti tudi za njeno izvršitev in določiti denarno kazen, če dolžnik ne spoštuje obveznosti, ki mu jo nalaga začasna odredba. Začasna odredba preneha s potekom časa, za katerega je bila izdana ali če upnik v roku, ki ga postavi sodišče ne upraviči začasne odredbe. Sodišče pa lahko ustavi postopek in razveljavi opravljena dejanja na predlog dolžnika, če so se okoliščine tako spremenile, da začasna odredba več ni potrebna. Dolžnik ima na voljo tudi ugovor zoper sklep

o izdaji začasne odredbe. Pritožba zoper sklep o začasni odredbi pa je na voljo tako upniku kot dolžniku.

Regulacijske začasne odredbe pa urejajo tudi razmerja v korporacijskopравnih sporih. ZGD-1 loči dva temeljna sklopa pravnih razmerij, to so, razmerja med družbeniki oziroma delničarji določene gospodarske družbe in razmerja med družbenikom oziroma delničarjem na eni strani in družbo na drugi strani. Gre torej za nosilce določenih korporacijskih upravičenj. Ti lahko svoje korporacijske pravice uveljavljajo v pravnem ali nepravdnem postopku. V primeru uveljavljanja ničnosti ali izpodbojni tožbi, ki sta relevantna postopka za namene te magistrske naloge, bo sodišče postopalo po pravilih pravnega postopka.

Sklep skupščine je korporacijskopравni akt s katerim skupščina delniške družbe oblikuje voljo družbe in tako ureja njeno poslovanje, delo in organizacijo. Da je sklep skupščine veljaven, mora izpolnjevati splošne predpostavke veljavnosti pravnega posla. V nasprotnem primeru je sklep neveljaven, pri čemer je lahko absolutno neveljaven oziroma ničen ali relativno neveljaven oziroma izpodbojen. ZGD-1 v osmem oddelku podrobneje ureja ničnost in izpodbojnost sklepov skupščine, saj gre za korporacijskopравni akt, ki zaradi svojih specifičnih lastnosti ne dopušča preslikavo splošnih obligacijskopравnih pravil glede ničnosti in izpodbojnosti. Ničnost se uveljavlja s tožbo na ugotavljanje ničnosti sklepa skupščine. Sklep skupščine pa lahko izpodbija vsak upravičenec z izpodbojno tožbo, ki jo mora vložiti v roku enega meseca. Kdaj prične rok teči je odvisno ali se je tožnik udeležil skupščine oziroma kdaj je izvedel za sporni sklep skupščine oziroma od njegove objave.

Za namene te magistrske naloge sem pregledala sodno prakso višjih sodišč na področju izdaje začasnih odredb v sporih glede neveljavnosti sklepov skupščine. Izmed vseh izdanih sklepov so višja sodišča v zgoj dveh primerih dala zeleno luč izdaji začasne odredbe, v vseh ostalih (sedmih) pa ne. Največkrat je bilo to zaradi nezadostnega izkaza obstoja terjatve s strani upnika. Terjatev je v teh primerih izpodbijanje sklepa skupščine oziroma tožba na ugotavljanje ničnosti sklepa skupščine. Obstoj terjatve je izkazan, če s stopnjo verjetnosti izkaže, da obstaja izpodbojni ali ničnostni razlog. Torej, kadar terjatev predstavlja zahtevek na izpodbijanje sklepa skupščine ali uveljavljanje ničnosti sklepa skupščine je predlagatelj namen, da družba ne opravi dejanj, ki bi jih lahko opravila, če bi bil sklep skupščine veljaven. Predlagatelj mora tako izkazati verjetnost, da je sklep skupščine neveljaven.

Sodišča iz različnih razlogov zavračajo izdajo začasne odredbe, največkrat pa je ta razlog, da stranka ne izkaže obstoja terjatve. V takšnih primerih se sodišče niti ne ukvarja z obstojem drugih predpostavk za izdajo začasne odredbe. Zelo pomembno je, da upnik natančno in določno opredeli dejanja in kršitve zaradi katerih je sklep neveljaven, saj zgoj pavšalne navedbe ne prepričajo sodišč. Ker se v primeru regulacijski začasni odredb vsebina predloga za začasno odredbo prekriva s tožbenim zahtevkom, je hkrati zelo pomembno, da upnik pravilno opredeli že sam tožbeni zahtevek.

Seveda pa mora bit že sam tožbeni zahtevek utemeljen. V primeru, ko družbenik oziroma delničar, ki je bil prisoten na skupščini, ne napove tožbe na sami skupščini, v takem primeru ni podan obstoj terjatve za izdajo začasne odredbe, saj izpodbojna tožba ne bo uspešna.

Prav tako mora upnik skrbno in natančno opredeliti ravnanj, ki naj jih sodišče dolžniku naloži. Dolžna ravnanja je potrebno konkretizirati. Začasna odredba s splošnim zadržanjem učinkovanja sklepa skupščine ni možna. Upnik mora konkretno navesti kakšna škoda je tista, ki grozi v primeru neuspeha v pravdi.

Skozi analizo sodne prakse sem potrdila tezo, da so sodišča pri izdaji začasnih odredb v zvezi s spori glede neveljavnosti sklepov skupščine restriktivna, saj vse predpostavke za izdajo začasne odredbe tolmačijo restriktivno in začasno odredbo izdajo zgolj v redkih primerih.

Tudi druga teza, da izdaja začasne odredbe za prepoved vpisa sklepa skupščine v sodni register ni možna, je potrjena. Namreč, z regulacijskimi začasnimi odredbami upniki zahtevajo tudi prepoved vpisa skupščinskega sklepa v sodni register. Pri tem se je v preteklosti odpiralo vprašanje, ali sme sodišče, ki odloča o izdajo začasne odredbe naložiti drugemu sodišču kako naj ravna v določenem postopku, oziroma mu prepovedati opravo določenega procesnega dejanja. Tako pravna teorija kot sodna praksa sta temu odločno odgovorili negativno. Začasna odredba, ki bi drugemu sodišču prepovedala opraviti določeno procesno dejanje, slednjega ne bi zavezovala. Sodna praksa je potrdila institut registrske zapore, ki varuje upnike pred vpisom neveljavnega sklepa skupščine v sodni register. Zato začasne odredbe v teh primerih niso potrebne.

Na koncu sem regulacijsko začasno odredbo še primerjala z avstrijsko in hrvaško ureditvijo. Tudi avstrijski EO ne ureja regulacijskih začasnih odredb in je to pravno praznino zapolnilo avstrijsko Vrhovno sodišče. Za razliko pa hrvaški OV izrecno določa regulacijske začasne odredbe. Avstrijski EO za razliko od slovenskega ZIZ-a zahteva nekoliko strožji standard škode, vendar avstrijska sodna praksa ta pojem razlaga široko in s tem institut sodne prakse približa upnikom.

Tudi slovenska sodišča bi lahko nekoliko omilila restriktivnost pri izdaji začasnih odredb in upnikom zagotovila višjo stopnjo pravne varnosti. Kakšna je pravna varnost upnika, če družba tudi po več let posluje na podlagi neveljavnega sklepa skupščine in na tej podlagi neveljavno izvoljenega nadzornega sveta, ki postavi upravo. Ta lahko družbo zaveže k poslom, ki lahko družbi ali delničarjem povzročijo nenadomestljivo škodo. Sodno varstvo pa nima smisla, če ni mogoče doseči tiste pravne posledice, ki se zasleduje.

8. BIBLIOGRAFIJA

8.1. Literatura

- Dežman Aljoša, Izdaja začasne odredbe za zavarovanje denarne terjatve, Pravna praksa, 2010, št. 36.
- Drnovšek Gregor, Upnikova pravica do zavarovanja in registrska zapora pri rednem zmanjšanju osnovnega kapitala delniške družbe, Podjetje in delo, 2012, št. 8.
- Đorđević Miodrag, Začasne odredbe po zakonu o izvršbi in zavarovanju, Pravna praksa, 1998, št. 23.
- Galič Aleš, Začasne odredbe v sporih iz družinskopravnih razmerij, Pravosodni bilten, 2000, št. 4.
- Ivanjko Šime, Kocbek Marijan, Prelič Saša, Korporacijsko pravo: pravni položaj gospodarskih subjektov, Druga, dopolnjena in predelana izdaja, GV Založba, Ljubljana, 2009.
- Jurgec Lovro, Izpodbijanje sklepa o povečanju osnovnega kapitala, Podjetje in delo, 2016, št. 2.
- Jurgec Lovro, Razveljavitev sklepa skupščine delniške družbe zaradi splošnih izpodbojnih razlogov, Podjetje in delo, 2016, št. 1.
- Kocbek Marijan, Izpodbojnost sklepov skupščine delniške družbe, Podjetje in delo, 1998, št. 6-7.
- Kocbek Marijan, Bohinc Rado, Bratina Borut, Ilešič Mirko, Ivanjko Šime, Knez Rajko, Odar Marjan, Pivka Hilda Marija, Plavšak Nina, Prelič Saša, Pšeničnik Dušan, Puharič Krešo, Zabel Bojan, Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), GV Založba, Ljubljana, 2006.
- Kocbek Marijan, Prelič Saša, Bilančnopравни vidiki posledic sodnih sporov glede sklepov o uporabi bilančnega dobička in minimalne dividende, Podjetje in delo, 2016, št. 5.
- Kocbek Marijan, Prelič Saša, Nekateri vidiki ničnosti sklepov skupščine delniške družbe, Podjetje in delo, 1998, št. 3-4.
- König Bernhard, Einstweilige Verfügungen im Zivilverfahren, Handbuch für Studium und Praxis, 4., neubearbeitete Auflage, MANZ'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung GmbH, Dunaj, 2012.
- Lenarčič Brigita, Samardžić Marko, Časovna veljavnost predhodne in začasne odredbe, Pravna praksa, 2014, št. 19.
- Lušina Majda, Izvršitev začasnih odredb, Pravna praksa, 2007, št. 6.
- Marolt Nadja, Varstvo otrokove koristi v postopku izvršbe in zavarovanja v zadevah glede varstva in vzgoje otrok ter osebnih stikov z otroki, Pravnik, revija za pravno teorijo in prakso, Let. 70 (132) (2015), št. 1-2.

- Neffat Domen, Potočnik Sašo, Izpodbijanje sklepa o uporabi bilančnega dobička in oblikovanje tožbenega zahtevka, Pravna praksa, 2016, št. 39-40.
- Novak Krajšek Darja, Postopek in posebnosti registrskih vpisov in izbrisov zaznamb sklepov o izvršbi, začasnih odredb, predhodnih odredb in zaznamb sporov, Pravosodni bilten, 3/2012.
- Pavlina Uroš, Ureditvenečasne odredbe: pregled sodne prakse, Pravna praksa, 2013, št. 16-17.
- Plavšak Nina, ZGD in sodišča: Nova ureditev nepravdnih postopkov v Zakonu o gospodarskih družbah, Podjetje in delo, št. 6-7, Ljubljana, 2001, str. 787-793.
- Pogorelčnik Neža, Razvoj ureditve ukrepov zavarovanja v evropskem civilnem procesnem pravu, Zbornik znanstvenih razprav, Pravna fakulteta Ljubljana, Let. 74 (2014).
- Pogorelčnik Vogrinc Neža, Začasne odredbe v civilnih sodnih postopkih, GV Založba, Ljubljana, 2015.
- Pogorelčnik Vogrinc Neža, Regulacijskečasne odredbe, Zbornik znanstvenih razprav, Pravna fakulteta Ljubljana, Let. 73 (2013).
- Pori Anton, Izpodbojnost sklepa o uporabi bilančnega dobička, Podjetje in delo, 2016, št. 3-4.
- Prelič Saša, Ničnost sklepa skupščine delniške družbe zaradi nepravilnosti pri objavi sklica skupščine, Podjetje in delo, 2016, št. 2.
- Prodanovič Peter, Učinek sklepa o začasni odredbi – po 268. členu ZIZ, Pravna praksa, 1999, št. 3.
- Remškar Sara, Začasne odredbe v pravu industrijske lastnine: pregled sodne prakse, Podjetje in delo, 2014, št. 1, str. 129-152.
- Rijavec Vesna, Civilno izvršilno pravo, GV Založba, Ljubljana, 2003.
- Rijavec Vesna, Ivanc Tjaša, Nova spoznanja na področju začasnih odredb, Gospodarski subjekti na trgu – aktualna vprašanja gospodarskega prava, Portorož, 2012, Pravna fakulteta: Inštitut za gospodarsko pravo, Maribor, 2012.
- Rijavec Vesna, Zavarovanje v izvršbi po ZIZ, Pravna praksa, 1998, št. 20.
- Šipec Miha, Plavšak Nina, Klampfer Marta, Jerovšek Tone, Čebulj Janez, Začasne odredbe v civilnih sodnih postopkih, postopkih pred delovnimi in socialnimi sodišči, upravnimi sodišči, ustavnim sodiščem ter v upravnem postopku, GV Založba, Ljubljana, 2001.
- Šipec Miha, Začasne odredbe v sodnih sporih po ZGD, Podjetje in delo, št. 3-4, 1997.
- Triva Siniša, Dika Mihajlo, Građansko parnično procesno pravo, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine, Zagreb, 2004.
- Ude Lojze, Civilno procesno pravo, Uradni list, Ljubljana, 2002.
- Vodnjov Anja, Verbajs Gregor, Prenehanječasne odredbe zaradi poteka časa, Pravna praksa, 2018, št. 30-31.
- Volk Dida, Začasne odredbe (izdane med pravdnim ali drugim postopkom), Pravna praksa, 1995, št. 25.

- Vrtačnik Urban, Pogorelčnik Neža, Pogoji za izdajo začasne odredbe, Odvetnik, 2014, št. 64.
- Zima Tadeja, Začasne odredbe (v civilnih sodnih postopkih), Odvetniška šola, 5. in 6. april 2002, Odvetniška zbornica Slovenije, Portorož, 2002.
- Žnuderl Metka, Začasne odredbe za zavarovanje denarne terjatve, diplomsko delo, Maribor, 2013.

8.2. Viri

- Exekutionsordnung, Gesetz vom 27. Mai 1896, Über das Exekutions- und Sicherungsverfahren (Exekutionsordnung - EO), RGBI 1896/79.
- Ovršni zakon, Urednički pročiščeni tekst, „Narodne novine“, broj 112/12, 25/13 - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, 93/14 i 55/16 – OUSRH.
- Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, z dne 28. 12. 1991.
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), Uradni list RS, št. 21/1995, 9/2001, 30/2001 - ZCUKPIL, 43/2004, 17/2006, 114/2006 - ZUE, 139/2006, 68/2008, 110/2013, 56/2015, 63/2016 – ZKUASP.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Uradni list RS, št. 42/2006, 60/2006 - popr., 26/2007 - ZSDU-B, 33/2007 - ZSReg-B, 67/2007 - ZTFI, 10/2008, 68/2008, 42/2009, 33/2011, 91/2011, 100/2011 - skl. US, 32/2012, 57/2012, 44/2013 - odl. US, 82/2013, 55/2015, 15/2017.
- Zakon o industrijski lastnini (ZIL-1), Uradni list RS, št. 45/2001, 96/2002, 37/2004, 20/2006, 100/2013.
- Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), Uradni list RS, št. 51/1998, 72/1998 - skl. US, 11/1999 - odl. US, 89/1999 - ZPPLPS, 11/2001 - ZRacS-1, 75/2002, 87/2002 - SPZ, 70/2003 - odl. US, 16/2004, 132/2004 - odl. US, 46/2005 - odl. US, 96/2005 - odl. US, 17/2006, 30/2006 - odl. US, 69/2006, 115/2006, 93/2007, 121/2007, 45/2008 - ZArbit, 37/2008 - ZST-1, 28/2009, 51/2010, 26/2011, 14/2012, 17/2013 - odl. US, 45/2014 - odl. US, 58/2014 - odl. US, 53/2014, 50/2015, 54/2015, 76/2015 - odl. US, 11/2018.
- Zakon o izvršilnem postopku (ZIP), Uradni list SFRJ, št. 20/1978, 6/1982, 74/1987, 57/1989, 83/1989, 20/1990, 27/1990, Uradni list RS/I, št. 17/1991 - ZUDE, Uradni list RS, št. 55/1992 - ZVDK, 1/1994 - odl. US, 51/1998 - ZIZ, 72/1998 - skl. US, 11/1999 - odl. US, 32/2000.
- Zakon o nepravdnem postopku (ZNP), Uradni list SRS, št. 30/1986, 20/1988 - popr., Uradni list RS, št. 87/2002 - SPZ, 131/2003 - odl. US, 77/2008 - (ZDZdr), 10/2017 - ZPP-E.
- Zakon o pravdnem postopku (ZPP), Uradni list RS, št. 26/1999, 96/2002, 110/2002 - ZDT-B, 58/2003 - odl. US, 2/2004, 2/2004 - ZDSS-1, 69/2005 - odl. US, 90/2005 - odl. US, 43/2006 - odl. US, 52/2007, 45/2008 - ZArbit, 45/2008, 111/2008 - odl. US,

121/2008 - skl. US, 57/2009 - odl. US, 12/2010 - odl. US, 50/2010 - odl. US, 107/2010 - odl. US, 75/2012 - odl. US, 76/2012 - popr., 40/2013 - odl. US, 92/2013 - odl. US, 6/2014, 10/2014 - odl. US, 48/2014, 48/2015 - odl. US, 6/2017 - odl. US, 10/2017, 32/2018.

- Zakon o sodiščih (ZS), Uradni list RS, št. 19/1994, 45/1995, 38/1999, 26/1999 - ZPP, 28/2000, 26/2001 - PZ, 67/2002 - ZSS-D, 110/2002 - ZDT-B, 56/2002 - ZJU, 73/2004, 72/2005, 127/2006, 49/2006 - ZVPSBNO, 67/2007, 45/2008, 96/2009, 86/2010 - ZJNepS, 33/2011, 75/2012, 63/2013, 17/2015, 23/2017 - ZSSve, 22/2018 – ZSICT.
- Zakon o sodnem registru (ZSReg), Uradni list RS, št. 13/1994, 31/2000 - ZP-L, 91/2005, 42/2006 - ZGD-1, 33/2007, 93/2007, 65/2008, 49/2009, 82/2013 - ZGD-1H, 17/2015, 54/2017.
- Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), Uradni list RS, št. 70/2006.

8.3. Sodna praksa

- Ustavno sodišče Republike Slovenije, odločba Up-275/97, z dne 16. 7. 1998, ECLI:SI:USRS:1998:Up.275.97.
- Ustavno sodišče Republike Slovenije, odločba Up-321/96-3, z dne 15. 1. 1997, ECLI:SI:USRS:1997:Up.321.96.3.
- VSRS sodba III Ips 60/2003, z dne 4. 12. 2003, ECLI:SI:VSRS:2003:III.IPS.60.2003.
- VSRS sklep II Ips 105/2008, z dne 26. 6. 2008, ECLI:SI:VSRS:2008:II.IPS.105.2008.
- VSC Sklep Cp 974, z dne 26. 6. 2008, ECLI:SI:VSCE:2008:CP.974.
- VSL Sklep I Cpg 437/2010, z dne 13. 4. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:I.CPG.437.2010.
- VSK Sklep Cp 1237/2008, z dne 27. 1. 2009, ECLI:SI:VSKP:2009:CP.1237.2008.
- VSL sklep II Cp 830/2009, z dne 1. 4. 2009, ECLI:SI:VSLJ:2009:II.CP.830.2009.
- VSL Sklep II Cp 3973/2009, z dne 2. 12. 2009, ECLI:SI:VSLJ:2009:II.CP.3973.2009.
- VSL Sklep I Cp 4184/2009, z dne 16. 12. 2009, ECLI:SI:VSLJ:2009:I.CP.4184.2009.
- VSL Sklep I Cp 181/2010, z dne 15. 4. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:I.CP.181.2010.
- VSL Sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:I.CPG.626.2010.
- VSL Sklep II Cp 1255/2010, z dne 13. 4. 2011, ECLI:SI:VSLJ:2011:II.CP.1255.2010.
- VSL Sklep II Cp 2386/2012, z dne 26. 9. 2012, ECLI:SI:VSLJ:2012:II.CP.2386.2012.
- VSL sklep Cpg 1221/92, z dne 12. 8. 1992, ECLI:SI:VSLJ:1992:CPG.1221.92.
- VSL sklep Cpg 504/93, z dne 4. 5. 1993, ECLI:SI:VSLJ:1993:CPG.504.93.
- VSL sklep Cpg 40/93, z dne 14. 1. 1993, ECLI:SI:VSLJ:1993:CPG.40.93.
- VSL sklep II Cp 1183/98, z dne 5. 8. 1998, ECLI:SI:VSLJ:1998:II.CP.1183.98.
- VSL sklep I Cpg 536/98, z dne 4. 6. 1998, ECLI:SI:VSLJ:1998:CP.20.98.
- VSC sklep Cp 20/98, z dne 20. 1. 1998, ECLI:SI:VSCE:1998:CP.20.98.
- VSL sklep I Cp 4203/2011, z dne 4. 1. 2012, ECLI:SI:VSLJ:2012:I.CP.4203.2011.

- VSL sklep I Cp 4745/2010, z dne 6. 1. 2011, ECLI:SI:VSLJ:2011:I.CP.4745.2010.
- VSL sklep II Cp 4577/2010, z dne 15. 12. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:II.CP.4577.2010.
- VSK sodba Cpg 233/2008, z dne 8. 5. 2009, ECLI:SI:VSKP:2009:CPG.233.2008.
- VSL sklep I Cpg 326/2000, z dne 6. 4. 2000, ECLI:SI:VSLJ:2000:I.CPG.326.2000.
- VSL sklep I Cpg 398/2007, z dne 9. 5. 2007, ECLI:SI:VSLJ:2007:I.CPG.398.2007.
- VSK sklep Cpg 222/2007, z dne 14. 9. 2007, ECLI:SI:VSKP:2007:CPG.222.2007.
- VSK sklep Cpg 222/2011, z dne 24. 11. 2011, ECLI:SI:VSKP:2011:CPG.222.2011.
- VSL sklep I Cpg 1329/1999, z dne 16. 11. 1999, ECLI:SI:VSLJ:1999:I.CPG.1329.1999.
- VSL sklep I Cpg 817/2000, z dne 22. 8. 2000, ECLI:SI:VSLJ:2000:I.CPG.817.2000.
- VSK sklep Cpg 137/2007, z dne 11. 5. 2007, ECLI:SI:VSKP:2007:CPG.137.2007.
- VSL sklep I Cpg 897/2008, z dne 23. 10. 2008, ECLI:SI:VSLJ:2008:I.CPG.897.2008.
- VSL sklep I Cpg 626/2010, z dne 9. 6. 2010, ECLI:SI:VSLJ:2010:I.CPG.626.2010.
- VSK sklep Cpg 236/2013, z dne 21. 11. 2013, ECLI:SI:VSKP:2013:CPG.236.2013.
- VSK Cpg 152/2017, z dne 28. 9. 2017, ECLI:SI:VSKP:2017:CPG.152.2017.
- VSL sklep IV Cpg 271/2013, z dne 27. 3. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:IV.CPG.271.2013.
- VSL sklep IV Cpg 416/2013, z dne 27. 3. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:IV.CPG.416.2013.
- VSL sklep I Cp 1186/2013 z dne 12. 6. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CP.1186.2013.
- VSL sklep I Cp 2985/2014 z dne 5. 11. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CP.2985.2014.
- VSL sklep III Ip 1094/2014, z dne 23. 4. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:III.IP.1094.2014.
- VSL sklep II Cp 786/2015, z dne 24. 3. 2015, ECLI:SI:VSLJ:2015:II.CP.786.2015.
- VSL sklep I Cpg 315/2017, z dne 4. 5. 2017, ECLI:SI:VSLJ:2017:I.CPG.315.2017.
- VSK sklep Cp 879/2007, z dne 13. 5. 2008, ECLI:SI:VSKP:2008:CP.879.2007.
- VSL sklep I Cp 4081/2011, z dne 5. 1. 2012, ECLI:SI:VSLJ:2012:I.CP.4081.2011.
- VSL sklep I Cp 1186/2013, z dne 12. 6. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CP.1186.2013.
- Zadeva Van Uden Africa Line v. Deco Line z dne 17. 11. 1998, št. C-391/95, ECLI:EU:C:1998:543.